

REFERAT |KRS| Formannskapet (2007-2011) d. 14-10-2009

Møtedato Onsdag d. 14. oktober 2009 kl. 09:00

Møtested Formannskapssalen

Indholdsfortegnelse

Valg av 17. mai komite for 2010 og 2011.....	3
Prosess for å bedre innbyggernes tillit til lokaldemokratiet i Kristiansand.....	6
Etablering av enslige flyktninger i egen bolig	11
Redegjørelse for hvordan tjenestene til LOS kan ivaretaes fra og med 2010.....	15
Konkurransesutsetting av hjemmetjenesten.....	19
Evaluering av kommunens fattigdomssatsning - barn i fattige familier 2006-2009.....	25
Prosjektering og iverksetting av Christian Quart brua. Oversendelsesforslag fremsatt i bystyret 13.0	31
Utbyggingsavtale Vågsbygd Ringvei 43.....	34
Etablering av rideanlegg i Kristiansand - lokaliseringsavklaring.....	38
Kommunedelplan for Flekkerøya, deler av strandsonen - annengangs behandling.....	43

Sak 73/09: Valg av 17. mai komite for 2010 og 2011.

Vedlegg

Saksprotokoll

Saksprotokoll

Saksprotokoll

Dato: 16.09.2009
Saksnr.: 200909216-1
Arkivkode E: 033
Saksbehandler: Arnhild T. Egeland

Saksgang

Valg- og Honorarkomiteen
Formannskapet

Møtedato

22.09.2009
14.10.2009

Valg av 17. mai komite for 2010 og 2011.

17. mai komiteens sekretær har bedt om at det foretas valg til neste års komite. Nåværende sammensetning er:

Leder: Helge Dyrholm, KRF

Nestleder: Solveig Nilsen, V

Medlemmer

Helge Dyrholm, KRF	2009 - 10
Bjørn Danielsen, AP	2009 - 10
Schiøtz, Eiler, DEM	2009 - 10
Bjørnstad, Petter, MG	2009 - 10
Arnhild Strømme, SP	2009 - 10
Nærås, Kai Magne, FRP	2008 - 09
Udnæs, Nan Karina, H	2008 - 09
Golshan, Godratholla, SV	2009 - 10
Nilsen, Solveig, V	2008 - 09
Corneliussen, Gerd, PP	2008 - 09
Trydal, Cynthia, RV	2008 - 09
Rudnes, Ellen, Rødt	2008 - 09 - Kulturst.
Maryam Dehgan, AP	2009 - 10 - Oppvekst

Det er ca. halvparten som velges hvert år, og følgende 6 er nå på valg:

Nærås, Kai Magne, FRP	2008 - 09
Udnæs, Nan Karina, H	2008 - 09
Nilsen, Solveig, V	2008 - 09
Corneliussen, Gerd, PP	2008 - 09
Trydal, Cynthia, RV	2008 - 09
Rudnes, Ellen, Rødt	2008 - 09 - Kulturst.

Ellen Rudnes, Rødt, er kulturstyrets representant.

Forslag til vedtak:

1. Valgkomiteen foreslår følgende 5 representanter til 17. mai komiteen for årene 2010 og 2011:

.....
.....
.....
.....
.....

2. Kulturstyret anmodes om å velge sin representant for årene 2010 og 2011.

Tor Sommerseth
Rådmann

Arnhild T. Egeland
Skr.

Sak 74/09: Prosess for å bedre innbyggernes tillit til lokaldemokratiet i Kristiansand

Vedlegg

Rapport Hvor godt er lokaldemokratiet

Dato: 25.09.09
Saksnr.: 200909457-1
Arkivkode E: 00
Saksbehandler: Dag Vige, Ellen Skeie Hansen, Tor Sigbjørn Utsogn

Saksgang

Formannskapet

Møtedato

14.10.2009

Prosess for å bedre innbyggernes tillit til lokaldemokratiet i Kristiansand

Sammendrag:

Høsten 2008 gjennomførte Kommunenes Sentralforbund en spørreundersøkelse blant 1000 innbyggere i Kristiansand. Den samme undersøkelsen ble gjennomført i fem andre kommuner. Kristiansand kom godt ut når det gjaldt politisk tydelighet og tjenestetilbud. Men kommunen fikk relativt dårlig score når det gjaldt folkevalgtes lydhørhet, involvering og innbyggernes mulighet for innflytelse. Resultatene ble presentert for formannskapet i mars 2009, og det ble da satt ned en ad hoc -komite som fikk i oppdrag å komme med forslag til forbedringer. Ad hoc-komiteen har drøftet ulike forslag til tiltak, og foreslår følgende prosess for videre arbeid:

1. Kommunen evaluerer egen praksis med bistand fra KS
2. Komiteen går gjennom tidligere undersøkelser og satsinger på lokaldemokrati i Kristiansand, og vurderer om tiltakene kan vitaliseres.
3. Partigruppene inviteres til å komme med skriftlige forslag til forbedringstiltak.
4. Komiteen inviterer ulike interessegrupper, media, studenter og befolkningen generelt til å komme med innspill til forbedringstiltak.
5. Komiteen utarbeider forslag til tiltak med bistand fra ekstern konsulent.
6. Rådmannen innarbeider forslag til bedre informasjonsrutiner i handlingsprogram og virksomhetsplaner.

Komiteen kan ta ansvar for gjennomføring av pkt 2, 3, 4 og 5. Det forventes at ordfører tar ansvar for pkt 1 og rådmann for pkt 6. Ad hoc-komiteens innstilling legges fram for bystyre via formannskapet innen januar 2010.

Forslag til vedtak:

1. Formannskapet slutter seg til forslag til prosess for å bedre innbyggernes oppfatning av lokaldemokratiet i Kristiansand
2. Lokaldemokratikomiteen får en ramme på kr.50.000 til prosessbistand. Midlene tas fra formannskapets tilleggsbevilgningskontor

Dag Vige, formannskapet
Tor Sigbjørn Utsogn, formannskapet
Ellen Skeie Hansen, formannskapet

Trykte vedlegg: Rapporten

Bakgrunn for saken

Høsten 2008 gjennomførte Kommunenes Sentralforbund en spørreundersøkelse blant 1000 innbyggere i Kristiansand. De samme spørsmålene ble også stilt til alle folkevalgte i bystyret.

Den samme undersøkelsen ble gjennomført i fem andre kommuner. Kristiansand kom godt ut når det gjaldt politisk tydelighet og tjenestetilbudet, med fikk dårlig score på følgende:

- Likebehandling: Særinteresser har bedre kår enn fellesinteresser, og de med personlige forbindelser får helt klart lettere ivaretatt sine interesser enn de uten.
- Kommunens informasjon: Kommunen er ikke god til å informere om aktuelle saker som diskuteres i lokalpolitikken, og heller ikke god til å informere om hvilke rettigheter man har som innbygger
- Folkevalgtes involvering: Kommunen er lite åpen for forslag og involvering fra innbyggerne
- Folkevalgtes lydhørhet: Politikerne er lite lydhøre, er bare moderat interessert i folkets meninger
- Egen innflytelse: Det er vanskelig å påvirke kommunale beslutninger

Resultatene ble presentert for formannskapet i mars 2009, og det ble da satt ned en ad hoc komite bestående av Dag Vige, Tor Utsogn og Ellen Skeie Hansen. Komiteen har møttes noen ganger, og har behov for å klarere sitt oppdrag og mandat for arbeidet videre med formannskapet.

Komiteen mener funnene viser at folkevalgte først og fremst har et omdømmeproblem, og anbefaler tiltak som kan bidra til å bedre innbyggernes tillit til lokaldemokratiet i kommunen.

Komiteen vil understreke at de andre pilotkommunene var mye mindre enn Kristiansand. Det vil antagelig influere på hva slags kontakt og samarbeidsarenaer det er realistisk å få til mellom folkevalgte og innbyggere. I andre undersøkelser viser det seg at oppfatningen av de folkevalgtes representativitet og lydhørhet viser en tendens til å bli mer negativ med økende kommunestørrelse (Fra Jo Saglie, red. *Det nære demokratiet-lokalvalg og lokaldeltakelse*. 2009)

Komiteen vil også problematisere begrepet "særinteresser". Begrepet framstilles som noe negativt i presentasjon av funnene. Men i praksis kan det bety at innbyggere har gått sammen for å samarbeide og aksjonere i forhold til noe de brenner for. Særinteresser kan være viktig for å utløse politisk engasjement.

Samtidig viser undersøkelsen at det er mange innbyggere som ikke har tillit til de folkevalgte, og det er mange som er misfornøyde med informasjonen de får om tjenester og beslutningsprosesser.

I videre arbeid anbefaler komiteen at de viktigste elementene i spørreundersøkelsen bør legges til grunn. Innbyggernes svar bør telle mer enn folkevalgtes vurdering. Det bør satses på synlige, konkrete og virkningsfulle tiltak som kan bidra til bedring av de elementene som fikk dårlig score. Hvis mulig bør resultatene av tiltakene måles. Det er dessuten viktig at befolkningen informeres om at noe gjøres, og at man søker å skape blest om det.

På dette grunnlaget foreslår komiteen følgende prosess:

1. Kommunen evaluerer egen praksis med bistand fra KS
2. Komiteen går gjennom tidligere undersøkelser og satsinger på lokaldemokrati i Kristiansand, og vurderer om tiltakene kan vitaliseres.
3. Partigruppene inviteres til å komme med skriftlige forslag til forbedringstiltak.
4. Komiteen inviterer ulike interessegrupper, media, studenter og befolkningen generelt til å komme med innspill til forbedringstiltak.
5. Komiteen utarbeider forslag til tiltak med bistand fra ekstern konsulent
6. Rådmannen innarbeider forslag til bedre informasjonsrutiner i handlingsprogram og virksomhetsplaner

Komiteen kan ta ansvar for gjennomføring av pkt 2, 3, 4 og 5. Det forventes at ordfører tar ansvar for pkt 1 og rådmann for pkt 6.

Når det gjelder økonomiske rammer ber komiteen om at formannskapet avsetter kr.50.000 til konsulentbistand til pkt 5. Eventuelle utgifter underveis til møter og praktisk gjennomføring forventes dekket av formannskapskontoret. Komiteen har fått administrativ bistand fra Rita Hansen, leder for kommunikasjonstjenesten, og seksjonsleder Anne Aunevik. Komiteen ber rådmannen fortsatt avsette nødvendig administrativ bistand til gjennomføring av prosessen.

Ad 1 Kommunen evaluerer egen praksis med bistand fra KS

Kommunenes Sentralforbund (KS) har sendt ut forespørsel til Kristiansand og de andre pilotkommunene som deltok i spørreundersøkelsen om å være testkommune for å utvikle et selvevalueringsystem for god styring og godt lokaldemokrati. Undersøkelsen går i praksis ut på at representanter fra KS har et møte med minimum ordfører, rådmann og en fra opposisjonen. I møtet vil man gå gjennom et skjema med spørsmål om hvordan kommunen jobber og vurderer seg selv i forhold til 12 prinsipper for godt styresett som er vedtatt i Europarådet. Norge skal være pilotland i implementering av Europarådets strategi for godt styresett og lokaldemokrati, og et av tiltakene er at det skal utvikles et slikt selvevalueringsverktøy.

Komiteen er positiv til deltakelse. Undersøkelsen er lite ressurskrevende å gjennomføre, og det åpner for sammenligning og innhenting av erfaringer fra andre kommuner. Resultatene kan brukes i vurdering av oppfølgingstiltak. I tillegg kan det kanskje bli en undersøkelse som kan gjentas, for dermed å måle om kommunen har forbedret seg på ønskede målsettinger.

Ad 2 Komiteen går gjennom tidligere undersøkelser og satsinger på lokaldemokrati i Kristiansand, og vurderer om tiltakene kan vitaliseres.

Kristiansand har tidligere deltatt i undersøkelser og satsinger som gir råd og anbefalinger om hva som kan bedre vilkårene for lokaldemokratisk deltakelse. Det gjelder for eksempel:

- Ad-hoc utvalget for i dialog - tiltak vedtatt i 2005.
- Storbyforskningsrapport fra 2007 som evaluerer byenes planprosesser "Virker medvirkning virkelig?"
- Storbyforskningsrapport fra 2006 som analyserer de kommunale kommunikasjonsformene "Hvordan kommuniserer vi med innbyggerne våre?"
- Verktøykasse fra KS til lokaldemokratiuka i oktober.
- Bertelmannstesten
- Kommunens kommunikasjonsstrategi
- Byombudets årsrapport
- Forbrukerrådets tester av kommunal service
- Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi) årlige kvalitetsvurdering av offentlige nettsteder
- Eventuelt andre

Komiteen mener at mange av de tiltakene som er foreslått tidligere fortsatt er aktuelle, men at med fordel kan vitaliseres. Flere av undersøkelsene kan gi utfyllende info om hvordan innbyggere oppfatter folkevalgtes rolle

Ad 3 Partigruppene inviteres til å komme med skriftlige forslag til forbedringstiltak.

Komiteen tror det er viktig å ansvarliggjøre og involvere partigruppene når det gjelder ideer til hva som kan forbedre tilliten til lokaldemokratiet. Alternativt kunne man hatt prosesser med hele bystyret, men komiteen tror det blir vanskelig å få slike prosesser til å bli tilstrekkelig

åpne og forpliktende. Partigruppene vil bli bedt spesielt om å komme med innspill til hva som kan bidra til å forbedre de punktene i undersøkelsen hvor Kristiansand får dårlig score.

Ad 4 Komiteen inviterer ulike grupper og enkeltpersoner til å komme med innspill til forbedringstiltak.

Komiteen vil også invitere ulike grupper til å komme med innspill og ideer til hva som kan forbedre de punktene i undersøkelsen hvor Kristiansand får dårlig score. Følgende grupper er det særlig aktuelt å invitere:

- Kommunens råd: eldreråd, innvandrerråd, ungdomsutvalg og rådet for funksjonshemmede
- Media: Representanter for lokale og regionale media
- Studenter fra universitets- og utdanningsinstitusjoner som studerer og skriver oppgaver innen relevante fag som for eksempel media, statsvitenskap og omdømmebygging
- Innbyggere som har vært berørt av kommunens beslutningsprosesser og vedtak.

Komiteen ønsker en mest mulig åpen prosess, og vil også gå ut med en henstilling til innbyggere generelt om å komme med forslag. Invitasjonen vil legges ut på kommunens hjemmeside.

Ad 5 Komiteen utarbeider forslag til tiltak med bistand fra eksterne konsulenter

Etter at innspill har kommet inn vil komiteen innhente konsulentbistand. Konsulenten vil bli bedt om å systematisere innspillene og utarbeide konkrete forslag basert på disse samt egne faglige vurderinger.

Komiteen vil utforme en oppdragsbeskrivelse med en ramme på kr.50.000.

Oppdragsbeskrivelsen sendes til minst tre kompetansemiljø innen ulike fagområder som for eksempel media- og kommunikasjonkunnskap, omdømmebygging og samfunnsvitenskap. Kompetansemiljøene vil bli bedt til å komme med tilbud som blant annet beskriver forslag til tilnærming, og komiteen vil velge leverandør basert på disse tilbudene.

Komiteens innstilling vil bygge på:

- Konsulentens forslag
- Det som framkommer av selvevalueringen i pkt 1
- Gjennomgang av tidligere satsinger og undersøkelser i pkt 2.

Komiteens innstilling fremlegges for for bystyret via formannskapet.

Ad 6 Rådmannen innarbeider forslag til bedre informasjonsrutiner i handlingsprogram og virksomhetsplaner

Flere undersøkelser i tillegg til innbyggerundersøkelsen fra KS viser at kommunen har forberingspotensiale når det gjelder informasjon. Det er administrasjonens ansvar å sikre gode systemer og rutiner for informasjon og tilbakemelding. Komiteen forventer at dette blir fulgt opp gjennom rådmannens forslag til handlingsprogram og i sektorenes virksomhetsplaner.

Sak 75/09: Etablering av enslige flyktninger i egen bolig

Dato: 110809
Saksnr.: 200901996-5
Arkivkode E: F0
Saksbehandler: Anna Marie Mølland Roaldstveit

Saksgang
Helse- og sosialstyret

Møtedato
22.09.2009

Etablering av enslige flyktninger i egen bolig

Sammendrag:

I bystyret 18.02.09 fremmet Venstre et oversendelsesforslag som innebar å vurdere å innføre rutiner som sikrer hurtigere etablering av enslige flyktninger i egen bolig. Det ble tatt opp tre spørsmål knyttet til dette. Det første dreide seg om hva kommunen kan gjøre for at unge fortest mulig kan komme seg ut i en fast bolig. Det andre spørsmålet gikk på om det er aktuelt for Kristiansand å utnytte Husbankens virkemidler på en annen måte. Tilslutt retter han spørsmål til om det er behov for en langsiktig strategi for å sikre en rask, god og stabil bosetting for flyktninger. I saken presenteres et utdrag av Dag Vige (V) sin interpellasjon og administrasjonens svar på de ovenfornevnte spørsmål. Administrasjonen har deretter foretatt en vurdering der det kommer frem at det ikke anses som nødvendig å etablere nye, endrede rutiner for en hurtigere etablering av unge enslige flyktninger. Dette begynnes hovedsakelig med at det per dags dato ikke er nok ledige boliger, verken kommunale eller private.

Forslag til vedtak:

1. Helse- og sosialstyret tar saken til orientering

Lars Dahlen
Helse- og sosialdirektør

Anna Marie M Roaldstveit
Trainee

Bakgrunn for saken :

Sammendrag av interpellasjon:

Viser til Dag Vige (V) sin interpellasjon i bystyret 18.02.09. Vige har i sin interpellasjon kommet frem med tre spørsmål knyttet til bosetting av flyktninger. Det første dreier seg om hva kommunen kan gjøre for at unge fortest mulig kan komme seg ut i en fast bolig. Det andre går på om det er aktuelt for Kristiansand å utnytte Husbankens virkemidler på en annen måte. Tilslutt retter han spørsmål til om det er behov for en langsiktig strategi for å sikre en rask, god og stabil bosetting for flyktninger.

Vige viser til at det sist høst ble plassert 24 unge enslige innvandrere i campinghytter på Hamresanden. Han mener mange unge, enslige ofte må vente lenge i asylmottak før de kommer til lokale kommuner. En ny midlertidig etablering i campinghytter mener han ikke er særlig gunstig, men at de unge fortest mulig må komme seg ut i fast bolig og deretter komme seg i arbeid/skole og bli selvhjulpne. Antall flyktninger som skal bosettes øker og utfordringen med å bosette flyktninger er en "permanent situasjon".

Det stilles videre spørsmål til om det er mulig å utnytte Husbankens støtteordninger for kjøp av boliger til flyktninger. Dette gjelder da spesielt for familier med barn som det er en utfordring å skaffe bolig til.

Det påpekes at flyktninger generelt ikke er regnet som en vanskeligstillt gruppe og de fleste innen rimelig tid klarer å skaffe seg bolig på det private markedet. Likevel er det for noen nødvendig med bistand fra det offentlige.

Utdrag av administrasjonens svar, referert av ordfører Per Sigurd Sørensen, 18.02.09

Kommunale boliger til vanskeligstilte er et knapphetsgode, og det er en særlig mangel på små utleieboliger til enslige i kommunen. I tråd med boligsosial handlingsplan har man fått en økning av den kommunale boligmassen, men for enmannshusholdninger er det utfordrende å finne bolig både på det private og det kommunale utleiemarkedet. En uttalt strategi i boligsosial handlingsplan er at flyktninger skal hjelpes inn på det ordinære boligmarkedet via andre tiltak enn å tilby kommunal bolig. Intensjonen er best og raskest mulig integrering.

Alle flyktninger som kommer til Kristiansand og ikke selv klarer å skaffe bolig får hjelp til dette. Det er ikke alltid mulig å finne en egnet bolig med en gang, men midlertidige boliger betraktes også som positivt i forhold til at introduksjonsprogram kan påbegynnes. På den måten har den bosatte da en bedre mulighet for å skaffe seg en egnet bolig for mer langsiktig behov. Uavhengig av bolig som tilbys i første instans får alle nyankomne flyktninger introduksjonsprogram, praktisk bistand og oppfølging i bolig, tilrettelagte helsetjenester mv.

Når det gjelder Husbankens støtteordning er den per i dag utnyttet optimalt. På den måten hjelpes vanskeligstilte i første rekke til kjøp på det private boligmarkedet. I tillegg bruker kommunen Husbankens virkemidler til å anskaffe boliger til vanskeligstilte. Kristiansand kommune har gjennom boligsosial handlingsplan en vedtatt strategi for å sikre alle vanskeligstilte på boligmarked, derav også flyktninger.

Aktuell sak:

I bystyret 18.02.09 ble det fremmet oversendelsesforslag om å vurdere å innføre rutiner som sikrer hurtigere etablering av enslige flyktninger i egen bolig.

Kristiansand kommune har befolkningsvekst blant annet på grunn av en betydelig nettinnflytting i kommunen. Dette skaper utfordringer i form av tilgang til et tilstrekkelig antall boliger til kommunens innbyggere. Boligsosial handlingsplan er kommunens vedtatte strategi for differensiering av bolig- og tjenestetilbudet til vanskeligstilte på boligmarkedet i kommunen. Planen stipulerer behov for boliger til målgruppen.

Det er kontinuerlig for stor etterspørsel etter boliger i forhold til det kommunen kan tilby. Både den kommunale boligmassen og det private markedet blir i dag benyttet maksimalt. Historisk sett har minst 2/3 av flyktingene blitt bosatt i det private boligmarkedet. Av disse klarte 1/3 av flyktingene selv å skaffe seg bolig, 1/3 fikk hjelp av kommunen til å gå til anskaffelse av bolig og den siste tredjedelen har blitt tildelt kommunal bolig. Totalt sett har det dreid seg om ca 70-80 boliger hvert år. Flyktingetjenesten jobber kontinuerlig for å skaffe private boliger gjennom å være aktiv på annonsemarkedet og bruke nettverket som er opparbeidet. Kristiansand Boligselskap KF og EBT – Boligtjenesten gjør kontinuerlig en innsats for å forvalte den kommunale boligmassen og utvikle denne i tråd med strategien lagt i boligsosial handlingsplan, og er ajour med planen i forhold til hele programmet fram til 2011, vedrørende anskaffelser og bygging av nye boliger.

Husbankens støtteordninger er per i dag utnyttet optimalt og det er ikke mulig å utnytte denne ordningen mer enn det som gjøres i dag.

Konklusjon.

Det er vanskelig å se nytten av å etablere nye, endrede rutiner for å løse problemet med hurtigere etablering av enslige flyktninger da det per dags dato ikke er nok ledige boliger, verken kommunale eller private. Det eneste effektive tiltaket, så langt administrasjonen kan vurdere, vil være å sikre økt tilbud av ledige boliger i kommunen. Dette forutsetter at det til enhver tid bygges nok boliger, tilpasset både familier og enslige, i forhold til befolkningssammensetningen, og det forholdet at Kristiansand er en universitetsby med mange studenter.

Sak 76/09: Redegjørelse for hvordan tjenestene til LOS kan ivaretaes fra og med 2010.

Vedlegg

Saksprotokoll

Saksprotokoll

Dato: 04.09.2009
Saksnr.: 200908846-1
Arkivkode E: 065
Saksbehandler: Hilde Stokkeland

Saksgang

Helse- og sosialstyret
Formannskapet

Møtedato

22.09.2009
14.10.2009

Redegjørelse for hvordan tjenestene til LOS kan ivaretaes fra og med 2010.

Sammendrag:

I behandling av Handlingsplanen 2009-2012 besluttet bystyret å avvikle / omorganisere lavterskeltilbudet til ungdom, LOS fra 01.01.2010.

Bakgrunnen for dette er at antall unge med behov for bistand fra sosialtjenesten er halvert de siste årene.

I Bystyrets møte 11.12.08 ble følgende vedtak fattet:

"Bystyret ber om å få en redegjørelse innen utgangen av september 2009 for hvordan tjenestene til LOS kan ivaretas f.o.m. 2010".

01.01.09 ble sosialtjenesten omorganisert og oppfølgingstjenestene i sosial ble samlet i en enhet, noe som førte til at man fikk en effektiviseringsgevinst knyttet til ledelsesressurser. Dette sammen med omprioriteringer i tråd med føringer i rusmiddelpolitisk handlingsplan og samarbeid med eksterne og interne aktører, fører til at man fortsatt kan gi et godt tjenestetilbud til den yngste aldersgruppen.

LOS sin lavterskelprofil er en integrert del av oppfølgingstilbudet, men som følge av ny organisering og en klarere oppgavefordeling mellom Ung- etat og oppfølgingstjenesten er det enkelte funksjoner som ikke videreføres på samme måte som tidligere. Totalt sett mener vi at tilbudet til LOS sin målgruppe blir ivaretatt.

Forslag til vedtak:

Helse- og sosialstyret tar saken til orientering.

Tor Sommerseth
Rådmann

Lars Dahlen
Helse- og sosialdirektør

Bakgrunn for saken:

01.01.09 ble deler av sosialsektoren i Kristiansand kommune reorganisert. Den nye enheten for sosiale og forebyggende tjenester består nå av alle sosiale tjenester i kommunen som ikke skal inn i NAV.

Dette er:

- RISK, med oppfølgingstjenester, forebyggende tjenester, boliger til vanskeligstilte og nattpatrulje
- Boligsosial oppfølgingstjeneste som tidligere var lokalisert i bydelene
- Rusfaglig team fra sosialkontoret
- LOS

I forbindelse med denne sammenslåingen er oppfølgingstjenesten endret. Man jobber nå i 3 tverrfaglige team med fokus på rus/psykisk helse.

Det ene teamet på 7 personer er spesialisert i forhold til ungdomsproblematikk. LOS inngår som en del av dette teamet.

I forhold til før sammenslåingen, er det pr d.d flere personer som jobber spesifikt med ungdom.

Oppgavene til teamet er blant annet å følge opp ungdom etter henvendelse eller søknad om vedtak på strukturert oppfølging, gi råd og veiledning, eller hjelp via lavterskeltilbud i tilknytning til møteplass

I tillegg har teamet tilknyttet prosjektansatte i forhold til prosjektene "Unge utenfor", Koordinerende tillitspersoner, hasjavenningskurs og program. Teamet har også tiltak mot spilleavhengighet og interaktiv nettside for ungdom (finansiert med statlige prosjektmidler) som satsningsområde framover.

Teamet følger i dag opp 128 ungdommer fordelt på 7 oppfølgere. I tillegg kommer ungdom tilknyttet prosjektene.

Henvendelsene kommer fra Ung-etat, barneverntjenesten, sykehuset (rus og psykiatri avdelingene) skole, foreldre og ungdom selv.

Teamet legger stor vekt på samarbeid med barnevern, Ung-etat (NAV) og helsestasjon for ungdom i form av felles drøftingsmøter og oppgavefordeling.

En stor del av ungdommene som får oppfølging har sammensatt problematikk som krever koordinert innsats og langvarig oppfølging.

Per i dag er det 8 ungdom på venteliste med en ventetid på ca 4 uker.

Teamene som ivaretar den voksne brukergruppen (over 25 år) har i dag oppfølging av 410 brukere. Samtidig er det 180 brukere som får bistand på lavterskeltilbudet, noen av disse i påvente av mer strukturert oppfølging, mens andre bruker tilbudet i tillegg til fast oppfølging.

Det er 15 brukere på venteliste, med en ventetid på ca 4 uker.

Fra våren 2009 har en gruppe bestående av tillitsvalgte og ledelse, jobbet med hvordan en innsparing på 2 mill kan gjennomføres med minst mulig konsekvens for brukere og ansatte.

Beslutningen om å kutte ned 2 av 4 årsverk knyttet til avdelingsledere og 1,5 årsverk i oppfølgingstjenesten støttes av alle gruppens medlemmer.

Reorganiseringen av sosialsektoren har gjort det mulig å drive med færre avdelingsledere

enn når tjenestene var spredt på flere enheter. Man har altså hatt en effektiviseringsgevinst knyttet til endringen.

En innsparing på 1,5 stilling i oppfølgingstjenesten vil ha konsekvenser for enhetens kapasitet, og vil måtte medføre at flere brukere får tilbud om lavterskeltjenester på et minimumsnivå i påvente av mer langvarig og systematisk oppfølging som vedtaksfestes.

De yngste brukerne vil fortsatt bli prioritert, slik at de får raskt kontakt med en kurator.

Reduksjon på 3,5 årsverk fra 2010 vil bli fordelt slik at oppfølging rettet mot den yngste aldersgruppen skjermes.

Dette vil bety at enheten må omprioritere innsatsen slik at samme antall oppfølgere jobber i forhold til ungdom og færre i forhold til eldre brukere.

Dette vil nødvendigvis føre til at ventetiden på oppfølging for brukere over ca 25 år vil øke. I påvente av vedtak om oppfølging vil de få tilbud om å bruke lavterskeltilbudet i Dronningensgate. Her kan de få hjelp til det mest presserende, men ikke tilbud om en fast kontaktperson.

Konklusjon:

Man har oppnådd en effektiviseringsgevinst ved opprettelse av Enhet for sosiale og forebyggende tjenester. Dette sammen med ressursvridning rettet mot den yngste aldersgruppen gjør at man i 2010 kan opprettholde tilbudet til ungdom mellom 15 og 25 år på dagens nivå.

LOS sine oppgaver blir ivaretatt og videreført med de endringer som følger av dagens organisering av sosialtjenesten. Endringene innebærer at færre får tilbud om kortvarig oppfølging for å gå videre til andre tjenester, samtidig har ungdom som får oppfølging et mer helhetlig og koordinert tilbud.

Det vil bli lengre ventetid på individuell oppfølging for voksne brukere, da disse vil bli nedprioritert i forhold til de yngste.

Sak 77/09: Konkurransetsetting av hjemmetjenesten

Vedlegg

Saksprotokoll

Saksprotokoll

Saksprotokoll

sak 156 hør debatten

Uttalelse konkurranseutsetting av hjemmetjenesten

Dato: 12.07.09
Saksnr.: 200903174-1
Arkivkode E: 065
Saksbehandler: Arild Rekve

ADMINISTRATIV SAK

Saksgang

Helse- og sosialstyret

Møtedato

18.08.2009

Konkurransesutsetting av hjemmetjenesten. Oversendelsesforslag

Sammendrag:

Bystyret har vedtatt følgende oversendelsesforslag 14.01.09:

”Det vurderes om hjemmehjelpstjenesten legges ut på anbud. Ulike løsninger vurderes.”

Kristiansand kommune har gjennomført 2 runder om konkurranseutsetting. Begge runder har medført fortsatt kommunal drift.

Det ligger til rette for konkurranseutsetting i Kristiansand i og med at forutsetningen for dette er oppfylt gjennom Kristiansandsmodellen med EBT som forvalter og innsatsstyrt finansiering som finansieringsmåte. I tillegg antas det å være et tilstrekkelig marked med mulige til-bydere. Volumet hjemmehjelp er så pass stort at det skulle være interessant markeds-messig. I Oslo antas det er ca 25 % av brukerne som får tilbud om det, velger privat løsning. Hvis det blir vedtak om konkurranseutsetting, vil brukervalg for hele kommunen være den mest aktuelle løsningen.

Ut fra det vi kjenner til av prising i markedet og det vi vet om kostnadsnivået i sammenlignbare byer/kommuner, har vi all grunn til å fastslå at Kristiansand kommune driver hjemmehjelpstjenesten meget kostnadseffektivt. Helse- og sosialdirektøren vurderer det som meget lite sannsynlig at det er noe å hente økonomisk for Kristiansand kommune ved konkurranseutsetting.

Omkostningene ved selve konkurranseutsettingsprosessen er betydelige. Den største administrative kostnaden er likevel drift med nye rutiner, omfattende informasjonsbehov og løpende kontroll.

En annen ulempe er at private aktører medfører en komplisert samhandling mellom EBT og sonene for brukere som også har behov for andre tjenester enn praktisk bistand.

Ut fra en helhetsvurdering som går på at de administrative ressurser som er tilgjengelige nå ikke vil være tilstrekkelige for å gjennomføre og drifte konkurranseutsetting av praktisk bistand/-hjemmehjelp, samt at det antas at dette ikke vil gi økonomisk gevinst, men heller øke de administrative omkostningene, anbefaler helse- og sosialdirektøren at konkurranse-utsetting av hjemmehjelp ikke gjennomføres.

[Forslag til vedtak:](#)

[Konkurransesutsetting av hjemmetjenesten gjennomføres ikke.](#)

Lars Dahlen
helse- og sosialdirektør

Arild Rekve
rådgiver

Bakgrunn for saken :

Bystyret vedtok 14.1.09 i forbindelse med sak om forvaltningsrevisjon "Kvalitet for hjemmetjenesten" følgende oversendelsesforslag:

"Det vurderes om hjemmehjelpstjenesten legges ut på anbud. Ulike løsninger vurderes."

Tidligere relevante vedtak.

Vedtak kommunalutvalget 3.2.04 sak 2/04:

Anbudskonkurransen om drift av Indre Vågsbygd omsorgstjeneste avlyses.

Vedtak helse- og sosialstyret 16.12.04 sak 67/04:

Ordningen med friere brukervalg innføres ikke i omsorgstjenestene.

Hva er hjemmehjelpstjenesten?

Praktisk bistand er en fellesbetegnelse for hjemmehjelps- og husmorvikartjenester og annen hjelpevirksomhet for eldre, funksjonshemmede og andre personer som trenger slik hjelp. Formålet er å yte hjelp til dagliglivets praktiske gjøremål i hjemmet og i tilknytning til husholdningen.

Praktisk bistand utføres av ansatte ved de 13 omsorgsenhetene i helse- og sosialsektoren. Enhetene har fra ett til tre sonekontor. I alt 19 sonekontor.

Enhet for Behovsvurdering og tjenestetildeling (EBT - Boligtjenesten) fatter vedtaket og tildeler tjenesten praktisk bistand.

Ulike løsninger for konkurranseutsetting.

- * Konkurranseutsetting av hjemmehjelpstjenesten i hele kommunen
- * Konkurranseutsetting av hjemmehjelpstjenesten i en sone (anbud/privat leverandør i en sone)
- * Konkurranseutsetting av hjemmehjelpstjenesten i en sone, men leverandøren kan og velges av bruker i andre soner
- * Fritt brukervalg av hjemmehjelpstjenesten i en eller flere soner (flere leverandører i disse sonene)
- * Fritt brukervalg av hjemmehjelpstjenesten i hele kommunen (flere leverandører i hele kommunen)
- * Benchmarking og målestokkonkurranse

Konkurranseutsetting.

Offentlig tjenesteproduksjon kan eksponeres for konkurranse gjennom å arrangere en anbudskonkurranse. I en anbudskonkurranse gis private aktører og offentlige virksomheter muligheten til å komme med tilbud på produksjonen av tjenesten. Ved konkurranseutsetting skiller en mellom bestiller på den ene siden, som er det offentlige, og på den andre siden utfører, som er en privat aktør eller en offentlig enhet.

Fritt brukervalg

Innføring av fritt brukervalg av hjemmehjelp innebærer at brukeren kan velge mellom

kommunen som leverandør, og et antall private leverandører som er godkjent av kommunen. De private leverandørene må velges ut på bakgrunn av en forutgående anbudsinnbydelse og konkurranse. På denne måten vil en sikre at de private leverandørene har en faglig kompetanse for å sikre kvalitet på tjenestene.

Benchmarking og målestokkonkurranse

Benchmarking innebærer en systematisk sammenstilling av virksomhetsinformasjon med sikte på å måle prestasjoner i tilsvarende virksomheter mot hverandre. Konkurrans-elementet i dette kan være "mykt" ved at målingene i seg selv gir sammenlikningsgrunnlag som skaper incentiver, men kan også styrkes ved at belønningen av virksomhetene baseres på prestasjon i forhold til tilsvarende virksomhet. For sistnevnte metode benyttes begrepet *målestokkonkurranse*.

Kristiansand kommune har gjennom sin organisasjonsmodell praktisert benchmarking ved at alle tilgjengelige produksjons- og økonomidata er tilgjengelige gjennom målekortsystemet Corporater.

Om tilleggstjenester.

Hvis friere brukervalg blir gjennomført, vil det være urimelig å nekte de brukerne, som ønsker det, å kunne kjøpe tilleggstjenester hvis de velger private tjenesteytere. Det foreligger et helse- og sosialstyrevedtak på at kommunale tjenesteytere ikke kan gi tilleggstjenester mot betaling. Det bør vurderes om dette vedtaket skal omgjøres hvis fritt brukervalg innføres. Det vil ikke være rimelig overfor kommunale tjenesteytere med en slik forskjellsbehandling. Eksempel på tilleggstjenester kan være mer renhold, ærender, hagearbeid og lignende som ikke er dekket av den kommunale tjenestebeskrivelsen/garantien for praktisk bistand.

Sentrale forutsetninger konkurranseutsetting og status i Kristiansand.

For å gå inn på konkurranseutsetting av hjemmehjelp/praktisk bistand må følgende forutsetninger oppfylles:

*At det er gjort et skille mellom forvaltning/tjenestetildeling og utføring av tjenesten overfor bruker. Kristiansand gjennomførte dette skillet i 2003.

*At det er lagt til rette for stykkprisfinansiering (ISF), som innebærer at leverandøren får betaling for de tjenester som gis til den enkelte bruker, og ikke blir finansiert gjennom feks. rammebevilgninger. Kristiansand kommune gjennomførte ISF i full skala fra 2004. (2003 var prøveår med ISF. Parallelt hadde en rammebudsjett for utførere.)

*At det er relevante tilbydere. I Kristiansand er det ett etablert firma som tilbyr private omsorgstjenester. Det er på GULE SIDER registrert 7 firmaer i Kristiansand som tilbyr renhold i private hjem. I Oslo er det 20 firma som driver private omsorgstjenester.

Volum hjemmehjelp 2008

Det var 1567 brukere med tjenesten hjemmehjelp ved utløpet av 2008.

Det ble tildelt 80463 timer hjemmehjelp i 2008. Snittet var 6705 timer pr. mnd. Pr bruker er snittet tildelt hjemmehjelp 4,3 timer pr. mnd.

Det er gjennomført 61061 hjemmehjelpsbesøk i 2008. Det er 5088 pr. mnd og snittet er 3,2 besøk pr. bruker pr. mnd.

Bystyrets budsjettramme på hjemmehjelp var for 2008 20.1 mill.kr. Budsjettet kun til soner: 17,6 mill kr (Totalbudsjett minus 2,5 mill kr som tilføres andre enn soner).

Det ble tildelt fra EBT hjemmehjelp etter behovsvurderinger etter vedtatt nivå for 20.4 mill.kr. til soner.

Utførerene har regnskapsført kr 21,5 mill. kr.

Gjennomgang av kostnader i hjemmetjenesten for de 10 største byene i 2008. ASSS.

Hjemmetjenester til innbyggere 0 – 67 år

Kristiansand har netto utgiftsnivå for hjemmetjenester pr. innbygger som er 29 % lavere enn gjennomsnitt ASSS.

Netto utgiftsnivå pr. bruker av hjemmetjenester er på kun 42 % av gjennomsnitt for ASSS - kommunene, dvs. mindre enn halvparten pr bruker.

Brukere 67+

Kristiansand har en nettoutgift på hjemmetjenester pr. innbygger 67+ og pr. bruker 67+ som snitt ASSS. Det er omtrent samme nivå på andel 80 + som mottar hjemmetjenester.

Oppsummering. Vurdering.

Kristiansand kommune har gjennomført 2 runder om konkurranseutsetting. I 2003/2004 var Indre Vågsbygd omsorgstjeneste gjennom en anbudsprosess for Vågsbygd-tunet samt hjemmetjenesten i Kjerrheia og Midtre Vågsbygd soner. Her ble anbudskonkurransen avlyst fordi de private anbydere ikke kunne levere bedre tilbud enn kommunal drift.

I samme tidsrom ble ordningen med friere brukervalg av hjemmehjelp/praktisk bistand vurdert. Etter grundig vurdering i 2 runder ble konklusjonen den gang at det ikke innføres friere brukervalg.

Flere hevder at konkurranse er sunt og at brukervalg er sentralt for valgfrihet og kvalitet i kommunens tjenestetilbud. Kvaliteten og servicen kan bli bedre når det blir konkurranse om brukerne. En vil få et større mangfold ved flere tjenesteytere. I tillegg er behovet for arbeidskraft i årene som kommuner betydelig. Behovet for mulighet til mer kvalitetssikret kjøp av tilleggstjenester er også et argument som drar i retning av konkurranse i form av friere brukervalg som synes å være det mest aktuelle alternativet. En ren konkurranseutsetting hvor en privat aktør utfordres til å drive hele eller deler av hjemmehjelpstjenesten i en sone synes å være lite aktuelt

I motsetning til de fleste andre kommuner ligger det til rette for konkurranseutsetting i Kristiansand i og med at forutsetningen for dette er oppfylt gjennom Kristiansandsmodellen med EBT som forvalter og innsatsstyrt finansiering som finansieringsmåte. I tillegg antas det å være et tilstrekkelig marked med mulige tilbydere. Volumet hjemmehjelp er så pass stort at det skulle være interessant markedsmessig. I Oslo antas det er ca 25 % av brukerne som får tilbud om det, velger privat løsning gjennom fritt brukervalgsordningen.

Ut fra det vi kjenner til av prising i markedet (også fra aktuell klientsak for KBU nå hvor vi bruker private firma av spesielle grunner) og det vi vet om kostnadsnivået i sammenlignbare byer/kommuner, har vi grunn til å fastslå at Kristiansand kommune driver disse tjenestene meget kostnadseffektivt. I forhold til mulig økonomisk gevinst med konkurranseutsetting vurderer helse – og sosialdirektøren som meget lite sannsynlig at det er noe å hente økonomisk for Kristiansand kommunen ved konkurranseutsetting.

Omkostningene ved selve konkurranseutsettingsprosessen er betydelige. Tidligere innkjøpsjef som var ansvarlig for prosessen rundt Indre Vågsbygd omsorgstjeneste, anslo

kostnadene den gang til 1.5. mill kr. Prosessen rundt dette er fortsatt dyr og omfattende selv om en nå kan hente verdifull informasjon fra tilsvarende prosesser som er gjennomført i blant annet Bergen og Oslo kommune. Likefullt må anbudsdokumenter utarbeides, anbudsprosess kjøres, prekvalifisering gjennomføres og kontrakter inngås. Den største administrative kostnaden er likevel drift med nye rutiner, omfattende informasjonsbehov og løpende kontroll.

En annen ulempe er at private aktører medfører en komplisert samhandling mellom EBT og sonene for brukere som også har behov for andre tjenester enn praktisk bistand.

Konklusjon.

Ut fra en helhetsvurdering som går på at de administrative ressurser som er tilgjengelige nå ikke vil være tilstrekkelige for å gjennomføre og drifte konkurranseutsetting av praktisk bistand/hjemmehjelp, samt at det antas at dette ikke vil gi økonomisk gevinst, men heller øke de administrative omkostningen, anbefaler helse- og sosialdirektøren at konkurranseutsetting av hjemmehjelp ikke gjennomføres.

Sak 78/09: Evaluering av kommunens fattigdomssatsning - barn i fattige familier 2006-2009

Vedlegg

Saksprotokoll

Saksprotokoll

Saksprotokoll

Saksprotokoll

Vedlegg 2 notat utstyrssentral

oversikt over bruken av kommunale midler til barn i fattige familier 2006 2007 og 2008

Dato: 11.09.09
Saksnr.: 200901956-1
Arkivkode E: 024 F0
Saksbehandler: Laila Hamar

Saksgang

Helse- og sosialstyret
Kulturstyret
Oppvekststyret
Bystyret

Møtedato

22.09.2009
23.09.2009
29.09.2009
07.10.2009

Evaluering av kommunens fattigdomssatsning - barn i fattige familier 2006-2009

Sammendrag:

Tiltakene i regi bystyrets satsning mot barn i fattige familier har virket etter intensjonene fra 2006 (med helse- og sosialstyrets justeringer fra 2007). Tiltakene reduserer ikke fattigdommen som samfunnsproblem i seg selv, men bidrar til å redusere skadevirkninger og forhåpentlig forebygge reproduksjon av denne. Det anbefales å videreføre satsningen mot barn i fattige familier med samme fokus og økonomiske rammer som i dag. Ordningen vil bli vurdert som en del av prosjektet "tidlig intervensjon".

Forslag til vedtak:

Bystyret viderefører satsningen mot barn i fattige familier med samme fokus og økonomiske rammer som i dag.

Lars Dahlen
helse- og sosialdirektør

Laila Hamar
rådgiver

Trykte vedlegg:

1. Oversikt over bruk av midler i de ulike sektorene 2006-2008
2. Notat vedr. utstyrssentral

Utrykte vedlegg:

Evalueringsrapporter 2006, 2007 og 2009 ferieopphold Haraldvigen

Bakgrunn for saken :

I oversendelsesforslag av 11.12.08 heter det at "Bystyret ønsker en evaluering av kommunens fattigdomssatsning med tanke på å videreføre og eventuelt forbedre tiltakene. Sak skal foreligge til behandling innen sommeren 2009."

Kommunens fattigdomssatsning forstås her som bevilgningen fra 2006 på kr. 2 mill. årlig som er øremerket barn i fattige familier.

Midler til tiltak for "Barn i fattige familier" ble fordelt som følger i bystyret 21.06.06, sak nr. 94/06:

Sosialkontoret	900.000 kr.
Skole	400.000 kr.
Barneverntjenesten	100.000 kr.
Barnehage	200.000 kr.
Kultur/fritid	400.000 kr.

Det ble gjort følgende vedtak i bystyret:

1. Bystyret vedtar fremlagte forslag til disponering av midler til tiltak for "Barn i fattige familier. (Enst.)
2. Bystyret mener at midlene til tiltak for barn i fattige familier først og fremst rettes inn mot de grupper som er beskrevet i "Fattigdomsmeldingen". Bystyret ber om å få seg forelagt en evaluering av bruken av midlene. (Enst.)
3. Bystyret ber administrasjonen se på muligheten for arbeid for ungdom i Kristiansand kommune. Det sees på mulighet for å prioritere ungdom i fattige familier. (Enst.)

Helse- og sosialstyret behandlet 13.03.07 sak nr. 200507562-14 "Oppsummering/evaluering av bruken av kommunale midler til barn i fattige familier – 2006" og gjorde følgende vedtak:

*Helse- og sosialstyret tar oppsummering/evaluering av bruken av kommunale midler til barn i fattige familier – 2006 til orientering og godkjenner fremlagte forslag til justeringer.
(Enst.)*

Justeringene var som følger:

I all hovedsak anbefales det å videreføre praksis for disponeringen av midlene/tiltakene fra 2006 til 2007.

Når det gjelder midlene som er øremerket sosialkontoret så skulle disse fordeles til Kristiansand sosialkontor. Det gjøres oppmerksom på at også flykningetjenesten og NAV Kristiansand Ung-etat behandler søknader om økonomisk sosialhjelp og således har kontakt med familier i målgruppen. Det foreslås fra 2007 at Kristiansand sosialkontor koordinerer midlene, men at de kan benyttes også til brukere av flykningetjenesten og NAV Kristiansand Ung-etat.

I tillegg er det definert for midlene som skal brukes av sosialtjenesten at de skal hjemles i sosialtjenestelovens § 5-2. Dette virker noe begrensende for bruken. Det er ønskelig at man også kan benytte disse midlene til tiltak som ikke må knyttes til enkeltbrukere i form av vedtak etter § 5-2. Eksempler på dette vil være tiltak for grupper (f. eks ungdomstiltak, ferietilbud) og tiltak for enkeltpersoner som ikke det er ønskelig å registrere som enkeltklienter i kommunens saksbehandlersystem. Bruken av midlene vil likevel være i tråd med intensjonene for § 5-2 og i henhold til bystyrets føringer.

Erfaringer fra det første året med øremerkede kommunale midler har blant annet vist at det er behov for en ytterligere styrkning av tverrsektorielt samarbeid og samordning på området (informasjon, koordinering og kompetansebygging). Med bakgrunn i dette er det besluttet å nedsette en tverrsektoriell samarbeidsgruppe for arbeidet med barn og unge i fattige familier. Det søkes også om midler fra Sosial- og helsedirektoratet for å opprette en 50% prosjektstilling som prosjektansvarlig (systembygger/ informasjonsmedarbeider) for 2007. Se vedlagte beskrivelse: "Barn og unge i fattige familier – organisering og strategi for tverrsektorielt samarbeid og samordning". Dersom man ikke skulle få statlig bevilgning til dette formålet, er det et ønske å kunne benytte deler av sosialtjenestens disposisjonsfond fra 2006 (kr. 664 800) til denne prosjektstillingen i 2007.

Det er naturlig at den tverrsektorielle samarbeidsgruppen, i samarbeid med prosjektansvarlig (prosjektstilling)/sekretær for gruppen ser nærmere på vedtaket i bystyret 21.06.06 og da med spesiell vekt på tiltak for ungdomsgruppa.

Det anbefales at videre evaluering/rapportering av bruken av midlene gjøres i forbindelse med årsrapport.

Evaluering:

Måloppnåelse:

Sosialtjenesten: Midlene til Kristiansand sosialkontor har i første rekke vært benyttet til enkeltvedtak. Fra 2007 har også midlene vært benyttet på Flyktningetjenesten og NAV Kristiansand Ung-etat, i tillegg til Kristiansand sosialkontor. I 2007 ble det foretatt en bruker- og ansattevaluering av bruken av de statlige midlene i 2006 (samme type tiltak som de kommunale gikk til), men dette har ikke blitt gjentatt siden. Både fra brukere og ansattes side ble midlene og bruken av disse oppfattet svært positivt. Det er klart at ordningen, sammen med statlig satsning, har bidratt til et økt barnefokus i sosialtjenesten. Samtidig er det en utfordring å opprettholde bevisstheten om at disse midlene skal komme som en styrking i tillegg til (ikke erstatte) det som er lovpålagt knyttet til familiens behov (§§ 5-1 og 5-2 i sosialtjenesteloven).

I det opprinnelige vedtaket fra Bystyret 21.06.06 heter det at: "Bystyret ber administrasjonen se på muligheten for arbeid for ungdom i Kristiansand kommune. Det sees på mulighet for å prioritere ungdom i fattige familier." NAV Kristiansand Ung-etat har gjennom sitt arbeid med Sommerjobbprosjektet og utvidelsen til høst- og vårprosjektet bidratt til at også barn og unge i denne målgruppa har fått mulighet til å arbeide i Kristiansand kommune.

Skoleetaten: I informasjonsbrev til skolene ang. bruken av midlene sendt 19.09.06 heter det: "Skoledirektøren har bestemt at midlene skal overføres til tverretatlig team og tildeles på samme måte (sosioøkonomisk). Rapportering av bruken skjer på samme skjema og tidspunkt som for midler til tverretatlig team." Videre påpekes det i samme skriv at midlene nyttes til:

- *Styrke fellesinnkjøp til skolene av fritidsutstyr som kan lånes ut til elever.*
- *Leksehjelpgrupper som gir mulighet for å jobbe sammen med andre på skolen med PC-er og annet utstyr.*
- *Fellesaktiviteter - støtte til spesielle tiltak for enkeltelever."*

Midlene deles ut til alle grunnskoler i Kristiansand etter sosioøkonomiske kriterier. Kristiansandsskolene er svært ulike mht. størrelse, elevgrunnlag, praktiske og sosiale utfordringer, derfor er det koordineringsteamene på de forskjellige skoler som vurderer behov, samt fordeler midler iht. de retninglinjer og føringer gitt for bruken. Tilbakemeldinger fra skoler viser at midlene er et positivt bidrag til å utjevne forskjeller mellom elevene i den vanlige skolehverdagen.

Barneverntjenesten: Pengene skulle bidra til å utvide samarbeidet med Haraldvigen om ferieopphold, i første rekke i høst- og vinterferier. Haraldvigen er opptatt flere år framover og det har derfor vært vanskelig å få til i høst- og vinterferie. Alternativet har blitt å arrangere

dette på høsten (utenom høstferieuken) for foreldre og barn under skolealder. Det har blitt oppfattet svært positivt at tilbudet er for barn og foreldre sammen. Det er utarbeidet rapporter fra Kristiansand sosialkontor for ferie/aktivtetsuka på høsten 2006, 2007 og 2008. Midlene for 2006 ble benyttet som delfinansiering av ferietiltak på Haraldvigen, og utbetalt fra sosialkontoret. Det er ikke overført midler til barneverntjenesten i 2007, eller 2008. Dette da oppholdet har vært statlig finansiert disse årene. Fra 2009 skal tiltaket videreføres i kommunal regi og midlene til barneverntjenesten vil i sin helhet gå til å delfinansiere dette(sammen med midler fra sosialtjenesten).

Barneverntjenesten har mottatt en liten andel av midlene til barn i fattige familier på tross av at barn i barnevernet har mye dårligere levkår enn barn generelt. For eksempel viser en studie over alle barnevernvernsbarn i perioden 1990 – 2005 at nesten 60% av mødrene og 40% av fedrene hadde mottatt sosialhjelp. I normalbefolkningen var tilsvarende tall 8%. Den samme studien viser også at foreldrene til barnevernsbarn er aleneboende, har svak tilknytning til arbeidslivet, har dårlig boligstandard, har lav inntekt osv. På tross av barneverntiltak ser disse levkårsproblemene en tendens til å "gå i arv" fra foreldre til barn. Barneverntjenesten har argumentert for at dette er velferdsproblemer som ikke kan løses av barneverntjenesten gjennom hjelp til barna, men må som i første rekke er en oppgave for sosialtjenesten/NAV. Dette er også i tråd med innretningen på de kommunale midlene til barn i fattige familier.

Barnehageetaten: Bakgrunn for tildeling av midler har vært Helse- og sosialsektorens undersøkelse/rapport "Barns levkår i fattige familier" og Barne- og likestillingsdepartementets rapport "Fattigdom blant barn, unge og familier." I 2006 og 2007 ble midlene fordelt etter skriftlig informasjon til alle barnehager, sak på ledermøte til kommunale barnehager og alle barnehager fikk anledning til å søke midler. I 2008 ble det bestemt å kalle midlene for "inkluderingsmidler" i stedet for det nokså belastede uttrykket "fattigdomsmidler". Barnehageetaten har i 2008 fordelt midlene på bakgrunn av lister som viser hvilke barnehager som har flest betalere på reduserte satser på foreldrebetaling. Tilbakemeldingene fra barnehagene har hvert år vært gode.

Fritidsetaten: Klar formening om at midlene spesifikt har kommet målgruppa til gode, at de har "truffet blink" med støtteiltakene. Vi vet hvor viktig det er for unge å kunne delta i aktiviteter og på arenaer sånn som "alle de andre". Nettopp denne kunnskapen legges til grunn for bruken av midlene. For fritidsetatens vedkommende har de kommunale midlene også fungert som egenandel ifbm Barne- og likestillingsdepartementets tilskudd til tiltak mot fattigdom. Dette har medført at svært mange av tiltakene har blitt gjennomført etter planen.

Når det gjelder *tverrsektorielt samarbeid og samordning* på området (informasjon, koordinering og kompetansebygging) er det å nedsatt en tverrsektoriell samarbeidsgruppe for arbeidet med barn og unge i fattige familier. Det har vært nødvendig med 1-2 samarbeidsmøter årlig sektorene imellom i forbindelse med informasjonsutveksling, koordinering og evaluering av tiltakene. Dette har vært initiert fra helse- og sosialdirektøren. Gjennom dette samarbeidet har man hatt mulighet til å følge arbeidet med satsningen i de ulike sektorene. Det ble også søkt om midler fra Sosial- og helsedirektoratet for å opprette en 50% prosjektstilling som prosjektansvarlig (systembygger/ informasjonsmedarbeider) for 2007. Av ulike årsaker ble ikke denne stillingen besatt før høsten 2008 og da som en 100% prosjektmedarbeiderstilling i forhold til statlige midler ved sosialtjenesten/Kristiansand sosialkontor. Da det våren 2009 ble klart at prosjektperioden for sosialtjenestens vedkommende vil opphøre fra 01.01.2010 ble det besluttet å knytte denne stillingsressursen (ut 2009) tettere til den ordinære driften ved Kristiansand sosialkontor slik at man også etter prosjektperioden vil kunne dra nytte av opparbeidet kunnskap i fagmiljøet der. Det vises ellers til vedlegg i saken.

Videre arbeid/bruk av midlene:

Tiltak mot fattigdom kan deles opp i følgende grupper (kilde: Faf0-rapport 2008:18, s 14):

Forebyggende tiltak (sikre arbeid og lønnsinntekt – utdanning, arbeidsmarked, økonomisk politikk, kvalifiseringsprogrammet)

Direkte reduserende tiltak (bidra i forhold til samlet inntekt – skatte- og trygdepolitikk, sosialhjelp og kvalifiseringsstønad)

Avhjelpende tiltak (bedre levekår – helse-, omsorg- og boligpolitikk, boligsosialt arbeid, gratis/subsidierte kultur- og fritidsaktiviteter)

De 2 millionene som er avsatt til tiltak for barn og ungdom i fattige familier i Kristiansand er i hovedsak konsentrert rundt avhjelpende tiltak. Også tiltakene som har karakter av direkte reduserende tiltak dvs. midlene som forvaltes via sosialtjenesten er i praksis avhjelpende tiltak. Imidlertid er det et håp at virkningen på sikt vil være at disse tiltakene har bidratt til at flere barn og unge i Kristiansand har fått en barndom som gjør dem rustet til å delta på lik linje med andre i utdanning og arbeidsliv (forebygging av fattigdom og sosial eksklusjon senere i livet). Dette er også i tråd med intensjonene i den opprinnelige saken som ble behandlet i Bystyret 21.06.06.

Ut fra erfaringene så langt med ordningen foreligger det ikke noe ønske fra den tverrsektorielle samarbeidsgruppen om å endre fokus for bruken av midlene. Dette også ut fra vissheten om at ordningen ikke gjør noe med fattigdommen direkte, men bidrar til å redusere skadevirkningene av denne, slik at barna får gode opplevelser og økte (valg-)muligheter i framtiden. Det vurderes at tiltakene på denne måten har bidratt til en bedre livssituasjon for målgruppen.

Det har vært vurdert om opprettelse av utstyrssentral i Kristiansand kommune ville være et hensiktsmessig tiltak, men dette tiltaket er ikke vurdert som aktuelt på nåværende tidspunkt.

Fordelingen mellom de ulike sektorene har blitt oppfattet som god og hensiktsmessig. Når det gjelder ferie-/aktivitetsuken på Haraldvigen så koster imidlertid dette tilbudet mer enn det som er øremerket tiltaket via barneverntjenesten (kr. 100 000) og må derfor delfinansieres med midler fra bevilgningen til sosialtjenesten. Tilbudet organiseres også fra Kristiansand sosialkontor. I 2009 påregnes totale kostnader på kr. 250 000 knyttet til dette tiltaket. Dette oppfattes imidlertid å være i tråd med retningslinjene for hva sosialtjenesten kan bruke sine midler, kr. 900 000, til (bl.a. ferietilbud).

Ordningen synes å gi den nødvendige fleksibilitet knyttet til vekslingen mellom individuelle og grupperettede tiltak.

Prosjektet "tidlig intervensjon" vil se nærmere på kommunens satsning på barn og unge. I den forbindelse vil det være naturlig å vurdere denne ordningen også som en del av det helhetlige tilbudet.

Oppsummering

Tiltakene i regi bystyrets satsning mot barn i fattige familier har virket etter intensjonene fra 2006 (med helse- og sosialstyrets justeringer fra 2007). Tiltakene reduserer ikke fattigdommen som samfunnsproblem i seg selv, men bidrar til å redusere skadevirkninger og forhåpentlig forebygge reproduksjon av denne. Det anbefales å videreføre satsningen mot barn i fattige familier med samme fokus og økonomiske rammer som i dag. Ordningen vil bli vurdert som en del av prosjektet "tidlig intervensjon".

**Sak 79/09: Prosjektering og iverksetting av Christian Quart brua.
Oversendelsesforslag fremsatt i bystyret 13.05.09**

Vedlegg

Saksprotokoll

Dato: 02.09.2009
Saksnr.: 200908720-1
Arkivkode E: 033 Q20
Saksbehandler: Per Kjelsaas

Saksgang

Byutviklingsstyret
Formannskapet

Møtedato

24.09.2009
14.10.2009

Prosjektering og iverksetting av Christian Quart brua. Oversendelsesfor- slag fremsatt i bystyret 13.05.09

Under behandling av sak 68/09, årsmelding 2008, vedtok bystyret 13.05.2009 følgende oversendelsesforslag:

"Bystyret ber administrasjonen vurdere å gjenoppta arbeidet med prosjektering og iverksetting av ny G/S bru over Otra. Basert på arbeid og prosjekt benevnt Christian Quartbrua." 27/26

Gangbrua skulle opprinnelig finansieres gjennom bompengemidler fra prosjektet E18 Bjørndalsletta-Gartnerløkka (utvidet bompakke på 64 mill. til gang-/sykkelveier i Kristiansand). Bygging skulle skje i 2008-2009. Pga økte prosjektkostnader fra 36 til 61 mill. kr. vedtok bystyret 12.03.2008, sak 44/08, at Christian Quartbrua skulle tas inn i myk pakke i Samferdselspakke fase 2 (27/26).

I forslag til samferdselspakke 1 som skal behandles i Stortinget, er det ikke avsatt midler til Christian Quartbrua i perioden 2010-2017.

Det foreligger ferdig forprosjekt for gangbrua med nødvendige tegninger og dokumentasjon for byggemelding. Det videre arbeidet med gangbrua vil være byggemelding/rammetillatelse, innhenting av anbud på utarbeidelse av byggetegninger og byggeanbud, byggeplanlegging, innhenting av anbud på bygging, godkjenning av ansvarlige etter plan- og bygningsloven og gjennomføring. Det anslås at prosessen fra innsending av byggemelding til byggestart vil ta ca. 1,5 år. Kostnader til utarbeidelse av byggetegninger og byggeanbud er usikre, men anslås til 2 mill. kr.

En godkjent byggemelding har gyldighet i 3 år. Vi bør ikke gå videre med detaljprosjektering før der foreligger godkjent byggemelding pga at det kan skje endringer av prosjektet under behandling av byggemeldingen. Det teknologiske utviklingen bl.a. på materialer og delleransers kan dessuten tilsi at det bør foretas endringer i forhold til hva man ville

detaljprosjektere i dag. På bakgrunn av ovennevnte vil vi anbefale at videre prosjektering startes så snart prosjektet er plassert i handlingsprogram og budsjett.

Forslag til vedtak:

1. Formannskapet tar ovennevnte redegjørelse til orientering

Ragnar Evensen
teknisk direktør

Terje Lilletvedt
byingeniør

Vedlegg: ingen

Sak 80/09: Utbyggingsavtale Vågsbygd Ringvei 43

Vedlegg

Saksprotokoll

z200811062-4 Vedlegg 851438_1_1

Dato: 24.08.2009
Saksnr.: 200811062-3
Arkivkode E: 611
Saksbehandler: Harald Karlsen

Saksgang
Kommunalutvalget
Formannskapet

Møtedato
22.09.2009
14.10.2009

Utbyggingsavtale Vågsbygd Ringvei 43

Reguleringsplan med tilhørende bestemmelser for utbyggingsområdet Vågsbygd Ringvei 43 er vedtatt av Bystyret i sak 80/08 den 15.05.08.

Reguleringsplanen åpner opp for at et mindre areal kan bebygges med til sammen 22 boenheter. Ifm bygging av boligene er det forutsatt etablert et friområde med sandlek og et fortau langsmed Vågsbygd Ringvei.

Området inngår i kommunens utbyggingsprogram. Det er dermed lagt til grunn at området skal tilbys inngåelse av utbyggingsavtale.

Utbygger ønsker å inngå avtale for å løse de rekkefølgekrav som er satt for planområdet.

Forhandlinger for inngåelse av avtale er igangsatt etter at plan for området er vedtatt.

Vågsbygd Ringvei 43 as (Agderbygg) skal forestå delutbygging av det regulerte byggeområdet (vestre del av planområdet). Avgrensing er angitt i avtalens vedlagte kartutsnitt bilag 1. Øvrig arealer er planen avsatt til eksisterende bebyggelse.

Det er i forhandlingene om en utbyggingsavtale tatt utgangspunkt i standard utbyggingspolitikk og -avtale. Det er ikke gjort avvik fra dette.

Dette innebærer at utbygger er ansvarlig for å sikre nødvendige rettigheter til grunn. Utbygger har bekreftet at dette foreligger for den del som skal bygges ut.

Videre skal utbygger være ansvarlig for all nødvendig planlegging og utbygging ihht vedtatt plan/bestemmelser. Dette omfatter mer enn for de områder/arealer utbygger skal forestå utbygging av bl.a fortau videre langsmed Vågsbygd Ringvei.

Det er i avtalen skissert et forslag til framdrift i prosjektet. Utbygger har tatt forbehold om at denne framdriften kan justeres som følge av stans i boligetterpørselen. I så fall er partene enig om at reviderte frister for ferdigstillelse kan avtales.

Kommunen er ihht vedtatt politikk sikret rett til å erverv av leiligheter. Erverv skal skje til markedspris og etter at salgsbetingelser er oversendt kommunen.

Det er avtalt garantisum som sikkerhet for det bidrag som skal innbetales og de kostnader utbygger har ifm opparbeidelse ihht vedtatt plan.

Utbygger har ihht gjeldende politikk forpliktet seg til vederlagsfritt å overføre regulerte offentlige trafikkområder og friområder til kommunen.

Utfordringen i plan/bestemmelser med tilhørende avtale er å sikre ivaretagelse av planens rekkefølgebestemmelser:

Det er satt følgende rekkefølgekrav til utbyggingen.

1. Det er krav til utarbeidelse av underliggende planer (teknisk plan/utomhusplan) og opparbeidelse av disse (offentlige trafikkarealer/friområder) før hhv igangsettings- og brukstillatelse til boliger innenfor utbyggingsområdet kan gis.

I utbyggingsavtalen er det satt krav til at underliggende planer skal foreligge før igangsetting (standard i alle avtaler). Krav til opparbeidelse sikres ved at ferdigstillelses dato er avtalt, og ved at bankgaranti for opparbeidelse av anleggene skal foreligge før utbyggingen kan igangsettes.

Det er lagt til grunn at opparbeidelse av tekniske anlegg og erverv av grunn øst for selve byggeprosjektet skal avvantes. Dette ut fra en trafiksikkerhetsmessig hensyn og i påvente av en mer overordnet trafiksikkerhetsvurdering. Forholdet er klarert med plan- og bygningsmyndighetene. Utbygger har akseptert å innbetale et bidrag tilsvarende kr 100.000 for at denne delen utestår.

2. Rekkefølgekrav til støyskjerming av fasader og uteområder.

Kravet ivaretas gjennom byggesaksbehandlingen og ved utarbeidelse/godkjenning av underliggende planer og tiltak.

3. Det er satt krav til at det må foreligge vedtak i Stortinget mht gjennomføringen av prosjekt Vågsbygdveien fram til Lumberkrysset før rammetillatelse kan gis.

Utbygger må avvante rammesøknad inntil et slikt vedtak foreligger.

4. Det er krav om bedret / tilstrekkelig kapasitet på Vågsbygdveien fra Auglandsbukta og frem til kryss med Holskogveien før det kan gis igangsettingstillatelse.

Kommunen og Statens vegvesen har gjennom flere år hatt fokus på kapasitet- og trafiksikkerheten på denne strekningen. Det er en felles forståelse mellom partene om at strekningen har behov for utbedringer.

Tiltak er kartlagt i egen vurdering foretatt av Statens vegvesen. Det er inngått en planleggingsavtale mellom Statens vegvesen, VA-Fylkeskommune og kommunen. Det er varslet oppstart av planarbeidet.

Det er videre varslet om at alle nye utbyggingsområder vest for Lumberkrysset vil måtte pårekne å få stilt et kapasitetskrav til Vågsbygdveien før de kan igangsettes.

Det som gjenstår er dermed å få detaljplanlagt tiltak som må utføres og startet gjennomføringen av disse. Den igangsatte planprosess og gjennomføringsprosess er komplisert ut fra flere hensyn.

Det er en felles forståelse/ønske mellom de involverte parter at vedtatt boligbyggingen i bydelen ikke bør stanse opp i påvente av at finansieringsmodell finnes og nødvendige tiltak gjennomføres.

I samråd med med Statens vegvesen, Fylkeskommunen arbeider kommunen med å finne alternative finansieringsmodeller for de gjenstående planer/tiltak. Dette legger en opp til fremmes som en egen politisk sak senere i høst/vinter.

Utbygger på sin side ønsker en igangsetting av sitt prosjekt før en slik prinsippsak fremmes.

I forhandlingene med utbygger er det derfor tatt høyde for følgende forutsetninger:

- Nødvendig planlegging og gjennomføring av tiltak har en kostnad på ca 100 mill.
- Tiltakene ifm Vågsbygdveien bør være gjennomført innenfor en 10 års periode
- Utbygging og utbyggingsprosjekter i bydelen gjennomføres slik tiltenkt dvs 50 – 100 boliger per år.

En har dermed anslått dette til å utgjøre en kostnad tilsvarende ca 100.000 per enhet.

Det gjøres individuelt fradrag for andre hoved / fellestiltak tilknyttet det området som bygges ut. (Vurdering av utbyggingsøkonomien i prosjektet)

En har i dette utbyggingsprosjektet fremforhandlet en løsning som tilsier at utbygger bør betale kr 50.000 per enhet. Dvs et bidrag pålydende kr 1.1 mill.

Utbygger har akseptert innbetaling av bidrag under den forutsetning av at skissert prinsipper videreføres. Endres prinsippene/føringene vesentlig, legger utbygger til grunn at avtalt bidrag vil måtte kunne reforhandles.

Forslag til utbyggingsavtale er sendt på høring i perioden 05.12.08 – 31.12.08. Det er ikke mottatt merknader til utarbeidet avtaleforslag.

Teknisk direktør fremmer derfor følgende forslag til vedtak

Forslag til vedtak:

1. Utbyggingsavtale for Vågsbygd Ringvei 43 vedtas

Ragnar Evensen
Teknisk direktør

Harald Karlsen
Rådgiver

Trykte vedlegg:
Utrykte vedlegg:

Forslag til utbyggingsavtale
Ingen

Sak 81/09: Etablering av rideanlegg i Kristiansand - lokaliseringsavklaring

Vedlegg

Saksprotokoll

Saksprotokoll

Saksprotokoll

Innspill fra Gimle Rytterforening, vedr. sak til politisk behandling

Statusbeskrivelse fra Rytterkretsen

Brev fra Rytterkretsen

Gimle Rytterforening - forslag til plassering

Gimle Rytterforening - Perspektiv

Utsnitt til kommunedelplan Lund

Skisse til plassering av ridehall

Saksprotokoll - oversendelsesforslag

Etablering av rideanlegg i Kristiansand - svar på oversendelsesforslag

Dato: 01.09.2008
Saksnr.: 200904122-13
Arkivkode E: 233
Saksbehandler: Trond Johanson

Saksgang
Byutviklingsstyret
Kulturstyret
Formannskapet

Møtedato
10.09.2009
23.09.2009
14.10.2009

Etablering av rideanlegg i Kristiansand - lokaliseringsavklaring

Sammendrag:

Administrasjonen er bedt av Byutviklingsstyret om å lage en oppdatert mulighetsanalyse for etablering av tilfredsstillende anlegg for ridesporten i Kristiansand.

Tilfredsstillende anlegg for ryttersporten innebærer ridehall for rytterstevner og helårsbruk, parkeringarealer, areal for oppstalling og areal for trening.

Vi har innledet et samarbeid med Vest-Agder rytterkrets for å vurdere ryttermiljøet, behov og tilbud i et større perspektiv, der også regionens tilbud belyses.

Rytterkretsen påpeker at det finnes gode anlegg for ryttermiljøet i Kristiansandsregionen, men at det også er behov for et lokalt anlegg lokalisert til Gimle rytterforenings nedslagsfelt. Administrasjonen er enig med rytterkretsen om at det er gode fasiliteter i regionen, og teknisk direktør anbefaler at dette tilbudet dekker behovet for større ridelanlegg i Kristiansand.

Disse anleggene er etablert på følgende steder:

- Rosseland gård i Songdalen, nyetablert anlegg v/E39
- Saga Stables AS, (tidl. Åros Ridesenter, på Åros i Søgne)
- Vennesla hestesenter i Vennesla
- Epona Ryttersenter ved siden av Travparken (Lillesand)

Arealene på Jegersberg (eneste mulige lokalisering på Lund) vil dekke Gimle rytterforenings nedslagsfelt og styret i Vest-Agder rytterkrets anbefaler at det etableres et rideanlegg med ridehall ved Jegersberg gård. Utfra Rytterkretsens anbefaling har vi vært i tett dialog med Gimle Rytterforening og vurdert forholdet til etablering på Jegersberg.

Etablering av ridesenter med ridehall på Jegersberg gård er imidlertid konfliktfylt i forhold til markagrensen, kulturlandskapsinteressene og området funksjon som korridor inn i et av kommunens mest brukte friluftsområder. Etablering av ridesenter med tilhørende fasiliteter, inkludert arealer for transport og parkering vi være i konflikt med nevnte interesser. Et

ridesenter vil øke trafikkbelastningen i området og medføre økt rideaktiviteter i marka hvor det er mange brukerinteresser.

Jegersberg gård ligger i dag innenfor markagrensen, ridesenter med tilhørende fasiliteter er tiltak som ikke er forenelig med tiltak i marka.

Det er ulike syn på plassering av ridehall i administrasjonen. Parkvesenet ser fordeler og ulemper med ridesenteret, idrettsetaten er positiv.

Utfra en samlet vurdering og sett i lys av den stadig voksende befolkning og behov for øvrig bruk av byens friluftsmarker og bevaring av verdifullt kulturlandskap anbefaler teknisk direktør at det ikke etableres ridesenter på Jegersberg.

Ridehall og ridesentra bør lokaliseres til eksisterende anlegg i Kristiansands randsoner, supplert med de nevnte mer enn 11 gårdsbruk med oppstallede hester i lokalmiljøene. I sum vil dette utgjøre et variert tilbud.

En eventuell annen arealbruk må avklares i pågående kommuneplanrevisjon

Saken er diskutert med rådmannen som er enig i innstillingen

Forslag til vedtak:

1. Formannskapet anbefaler at rideanlegg med ridehall og tilhørende fasiliteter i Kristiansandsområdet søkes samlokalisert med eksisterende anlegg i regionen.
2. Ridetilbud i nærmiljøene ivaretas innenfor gårdsbruk hvor det er oppstalling av hester som del av gårdens driftsgrunnlag, uten ridehall.
3. Dagens ridetilbud på Jegersberg opprettholdes innenfor ordinær landbruksvirksomhet. Det etableres ikke ridehall med tilhørende anlegg.

Ragnar Evensen
Teknisk direktør

Svein Ole Breland
Parksjef

Trykte vedlegg:

Brev fra Vest-Agder rytterkrets, datert 26.03.2009,
Svar på oversendelsesforslag, Byutviklingstyret 07.05.2009
Utsnitt av kommunedelplan for Lund
Innspill fra Gimle Rytterforening

Bakgrunn for saken :

Under byutviklingstyrets behandling av reguleringsplan for Jegersberg gård (Sak 197/2008) den 19.06.2008 ble følgende oversendelsesforslag vedtatt:

[Byutviklingstyret ber administrasjonen lage en ny og oppdatert mulighetsanalyse for etablering av tilfredsstillende anlegg for ridesporten i Kristiansand. Spesielt bør egnet plassering i eksempelvis Randesund vurderes i denne sammenheng. \(8/1\)](#)

I Kristiansand er det stallet opp hester på flere gårdsbruk med et etablert ridetilbud, riktignok uten ridehall. Det er minst 11 gårdsbruk med minimum 5 hester oppstallet fordelt på bydelene. Dette er et viktig bidrag til ryttermiljøet i kommunen.

Ryttermiljøet har også behov for ridehall. Tilfredsstillende arealer for ryttersporten innebærer ridehall dimensjonert for rytterstevner og helårsbruk, parkering, areal for staller og areal for trening. Anlegget bør også ligge lett tilgjengelig fra overordnet veinett. Arealene må i tillegg ligge i forbindelse med utmark for trening og turridding på løyper/stier.

For å kvalitets sikre at mulighetsanalysen er forankret i ryttermiljøet har vi bedt om bistand fra Vest-Agder rytterkrets.

Styret for Vest-Agder rytterkrets anbefaler at nytt ridesenter i kommunen lokaliseres til Jegersberg og ser ingen alternativer til dette. Plassering i Randesund anser de som uaktuelt grunnet nærhet til eksisterende anlegg (Epona).

Tilbud til ryttersporten må sees i sammenheng med tilbudet som finnes i kommunen og dens randsoner. Det er allerede et ridehalltilbud på Lillesandssiden i Sørlandsparken (Epona), Rosseland gård i Songdalen, Vennesla hestesenter og på Åros (Saga Stables, tidl. Åros ridesenter).

Forslag til etablering av ridesenter på Jegersberg ble fremmet for byutviklingstyret for 1. gangsbehandling den 19.06.2008 med følgende vedtak:

[Byutviklingsstyret finner å ikke ville fremme forslag til reguleringsplan for Jegersberg gård datert 02.06.08, med bestemmelser datert 02.06.08. \(5/4\)](#)

Argumenter mot etablering av ridesenter på Jegersberg den gang var:

- *Hele området ligger innenfor markagrensa,*
- *Det er et konfliktfylt område fordi hesteaktiviteten bidrar til utrygghet for øvrige brukere.*
- *Det stilles spørsmålstegn til hvorvidt lokalisering av rideanlegg er ønskelig i et så bynært område som Jegersberg*

Problemstillingen er fortsatt reell. I tillegg ligger det en konflikt i etablering av en større ridehall med infrastruktur i et verdifullt kultur- og naturlandskap. Kulturlandskapet er klassifisert som A-område i kulturlandskapsrapporten (områder med høyeste verdi som kulturlandskap).

Området er hovedinnfartsåren for brukerne av bydelsmarka (Jegersberg/Skråstadheiområdet).

Det er vedtatt adferdsregler som regulerer ridetraseer i marka (Ridning tillatt kun på Sødalsmyrveien og videre ut i marka).

Etablering av ny ridestiforbindelse mellom Jegersbergjordene og Sødalsmyrveien er under prosjektering.

Spørsmålet blir om det er plass til å utvide ridesportanlegg i denne urbane delen av Kristiansand, og om denne aktiviteten kan forenes med øvrig bruk av marka som friluftsområde. Dersom ikke må det organiserte ryttermiljøet som har behov for ridehall, henvises til etablerte anlegg i kommunens randsone som er nevnt over.

Gimle rytterforening fremfører følgende argumenter for et rideanlegg på Jegersberg:

- Arealet hvor ridehallen foreslås plassert av rytterforeningen, er mindre problematisk med tanke på friluftsbuiken i marka.
- Prosjekterte og finansierte ridestier vil kunne håndtere økt rideaktiviteter som en ridehall vil medføre. Forutsatt at ryttermiljøet disiplineres til å overholde riderestriksjonene i området.
- Ridesenteret med ridehall vil også være et idrettstilbud for studentene på UIA.
- Gjenoppbygging av ridehall på Spicheren lar seg ikke gjennomføre. Klubben mener kommunen har en moralsk forpliktelse til å legge til rette for alternativ lokalisering på Lund, dvs. på Jegersberg.
- Kommunen har fått tilbud om kjøp av hele Jegersberg gård, og forhandlinger skjer i regi av Kristiansand Eiendom. Et rideanlegg kan tilpasses gårdsanlegget, og bygget kan gis en form og dimensjon som ikke utfordrer dagens bruk av Jegersberg som friområde.

Det er ulike syn på plassering av ridehall i administrasjonen. Arealene på Jegersberg ligger innenfor markagrensen og bør, utfra landbruks- og friluftssinteressene, opprettholdes som bynært, viktig kulturlandskap og innfartsåre til Jegersbergmarka, uten ytterligere utbygging. Parkvesenet og idrettsetaten mener likevel at en større ridehall kan innpasses på Jegersberg gård, Jf. forslaget fra Gimle rytterforening, grunneier og anbefalinger fra styret i Vest-Agder rytterkrets. Dersom det skal legges til rette for ridesenter i dette området må arealbruken avklares i pågående kommuneplanrevisjon. Dersom utfallet her blir flytting av markagrensen bør Gimle Rytterforening starte opp planarbeid med detaljplan (reguleringsplan).

Utfra en samlet vurdering og sett i lys av den stadig voksende befolkning og behov for øvrig bruk av byens friluftsmarker og bevaring av verdifullt kulturlandskap, forholdet til markagrensen, økt trafikksituasjon i området og etablering av parkering på jordene anbefaler teknisk direktør at det ikke etableres ridesenter på Jegersberg. Behovet for ridehall og ridesentra løses i eksisterende anlegg i Kristiansands randsone, supplert med de nevnte mer enn 11 gårdsbruk med oppstallede hester i lokalmiljøene. I sum vil dette utgjøre et variert tilbud. Dagens oppstalling av hester på Jegersberg gård og omkringliggende områder vil kunne fortsette og konflikten med øvrig bruk av Jegersbergmarka vil være akseptabel, forutsatt at planlagt ridestiforbindelse etableres.

Sak 82/09: Kommunedelplan for Flekkerøya, deler av strandsonen - annengangs behandling

Vedlegg

Saksprotokoll

sak 160 hør debatten

oppsummering høringsuttalelser 1 og 2 gangs høring - rettet

dokumentliste høringsuttalelser-rettet

Saksprotokoll Byutviklingsstyret 24.09.09

Revisjon av flekkerøypplanen - klage på administrasjonens innstilling

Plankart 1b

Saksprotokoll sak 17/09

Planbestemmelser 180408

Notat fra Kommuneadv datert 22.01.09

- Notat - fritidsbebyggelse 29012009

Planbeskrivelse 020707

Sak 17/09 Kommunedelplan for Flekkerøya, deler av strandsonen - ny høring

Oversiktskart

Dato: 29.09.09
Saksnr.: 200602155-427
Arkivkode O: PLAN:
Saksbehandler: Marit Eik

Saksgang
Formannskapet
Bystyret

Møtedato
14.10.2009
04.11.2009

Kommunedelplan for Flekkerøya, deler av strandsonen - annengangs behandling

Sammendrag

Kommunedelplan for Flekkerøy, deler av strandsonen har vært utlagt til offentlig ettersyn to ganger. I perioden 13.07 -10.11.2007 ble den lagt ut i 4 alternativ og i perioden 24.04 - 05.06. 2009 i 2 nye alternativ, samt supplert med en del andre forhold, jf formannskapsvedtak 11.03.2009. De viktigste problemstillingene i sakene gjelder:

- Arealformål på eksisterende bebyggelse (bod/lager, fritidsbebyggelse og ervervsbebyggelse)
- Tre av Flekkerøyplanens næringsområder
- Arealformål på ubebygde arealer og arealer med enkeltliggende brygger
- Kyststi
- Forhold til gjeldende reguleringsplaner

Formannskapet har ved tidligere behandlinger ikke realitetsbehandlet og tatt stilling til de ulike alternativene. Denne saken er derfor en sammenfatning av alle høringsalternativene med tilhørende høringsuttalelser, noen som gjør saken svært omfattende. Deler av saksframstillingen er hentet fra formannskapssak 48/08.

Ved **1.gangs høring** fremmet Fylkesmannen innsigelse til alternativene 2,3 og 4 og gav en del faglige råd knyttet til alternativ 1. Fylkeskommunen fremmet innsigelse til alternativ 4 og gav faglige råd til øvrige alternativ. Den lokale samarbeidsgruppa støttet alternativ 4 med en del endringer. Storparten av private uttalelser gikk inn for alt 4, men ønsket i tillegg foreslåtte LNF-områder endret til byggeområder. En del ønsket å beholde Flekkerøyplanen som den er.

Kommunedelplanen ble fremmet for annengangs behandling i formannskapet 28.05.2008. Planforslag med bestemmelser som ble fremmet bygget på høringsalternativ 1, der eksisterende bygg var gitt arealformål i samsvar med gitte tillatelser, men med endringer som imøtekom høringsuttalelsene og den lokale samarbeidsgruppa, helt eller delvis, på flere områder. Formannskapet ba i sitt vedtak om en utredning som klargjør flere forhold i saken. Bystyret behandlet saken i møte 04.06.08 og fattet slikt vedtak: *Med henvisning til vedtak i formannskapet 28.05 utsettes behandling av saken i bystyret.*

Med bakgrunn i formannskapetets vedtak av 28.05.2008 gikk kommuneadvokaten gjennom samtlige byggesaksvedtak innenfor planområdet og vurdert planforslagene. Formannskapetets spørsmål ble besvart i sak 17/09, 11.03.2009. Rådmannen fremmet, med bakgrunn i kommuneadvokatens redegjørelse, forslag om ny høring av justert alternativ 1. Formannskapet vedtok å sende kommunedelplanen på høring i nye alternativ:

Nytt høringsalternativ 1B tar utgangspunkt i tidligere høringsalternativ 1 og rådmannens innstilling til formannskapet 28.05.2008 og 11.03.2009. I dette alternativet er bl.a. 16 bygninger godkjent for permanent opphold gitt arealformål bod/lager for å imøtekomme kommuneadvokatens vurdering av usaklighet i selve planvedtaket.

Nytt høringsalternativ 4B tar utgangspunkt i tidligere høringsalternativ 4, men er endret i samsvar med formannskapetets vedtak punkt 3 og 4. Eksisterende bygg er i alternativ 4B gitt arealformål fritidsbebyggelse, som i tidligere høringsalternativ 3.

I tillegg til plankart 1B og 4 B er følgende hørt:

- Justert formål på deler av bebyggelsen i tidligere høringsalternativ 2 og 4.
- Presiseringer vedrørende eksisterende sjøbuer jf. formannskapsvedtak pkt 5,6

Ved **2.gangs høring** er det kommet inn ca. 90 uttalelser. Fylkesmannen har akseptert planforslag 1B og har fremmet innsigelse til alternativ 4B. Fylkeskommunen har fremmet innsigelse til alternativ 4B og gitt sterkt faglig råd om justering av alternativ 1B, i samsvar med tidligere høringsalternativ 1 for Kjeldeвика og for strandsonen mellom Laksevik og Nesodden (Paulen). Den lokale samarbeidsgruppa støtter alternativ 4 B med en del endringer. Storparten av private uttalelser går inn for alt 4/4B. Enkelte har merknader til avsatte LNF-områder og trase for kyststien i både alternativ 1B og 4B. Mange går inn for at gjeldende Flekkerøyplan opprettholdes. Eierne av de 16 bygningene som er godkjent for permanent opphold, men som er gitt arealformål bod/lager i alternativ 1B har engasjert advokatfirmaet Hjort som har imøtegått kommuneadvokatens vurderinger av usaklig forskjellsbehandling. Uttalelsen endrer ikke kommuneadvokatens syn.

Det gjøres oppmerksom på at høringsalternativene 2,3 og 4 ikke er endret etter 1.gangs høring i 2007. Endringer som følge av innkomne uttalelser ved 1.gangshøring er kun innarbeidet i rådmannens planforslag/alternativ 1B. Alternativ 4B er ikke justert utover det som følger av formannskaps vedtak, dvs endring av alternativ 4. Bl.a er planavgrensingen i alternativ 2,3,4 og 4B annerledes enn i alternativ 1B.

Med bakgrunn i fylkesmannens og fylkeskommunens innsigelser kan planalternativene 2,3,4 og 4B ikke egengodkjennes.

Formannskapetets spørsmål i sak 48/08 ble besvart og tatt til orientering i sak 17/09, 11.03.2009. Vedrørende bystyrets vedtak i sak 51/05 punkt 2 om økonomisk til gjennomføring av reguleringsplaner vises det til svar i sak 17/09, 11.03.2009. Rådmannen fremmer med denne bakgrunn ikke innstilling om å innarbeide tilskudd til planlegging i handlingsprogrammet.

Planen legges fram for byutviklingsstyret som politisk referansegruppe i saken. Siden Flekkerøyplanen er en kommunedelplan er det rådmannen som innstiller til formannskapet.

Rådmannen opprettholder sitt tidligere syn på arealdisponering i delen av strandsonen på Flekkerøy og fremmer planforslag i samsvar med høringsalternativ 1B, med følgende endringer:

Plankartet datert 21.04.2009 endres slik:

- a) Eksisterende fritidsboliger på eiendommene 3/51 på Kjerringodden samt regulerte rorbuer i Holta endres fra bod/lager til fritidsbebyggelse.
- b) Kyststi i Grønneviga (Kjærskilen) og vest for Meodden (Paulen) tas ut.

- c) På eiendommen 2/340, 342 og deler av 2/188 i Kvennesviga tas retningslinje "viktige landskaps-, turvegdrag/grøntstruktur der bygge og anleggstiltak ikke bør tillates" ut. Arealformål Lnf-område opprettholdes.
- d) Byggeområdet på eiendommen 3/104 i Lindebøkilen anbefales utvidet til også å omfatte brygga foran sjøbua.
- e) Formål på kyststien endres i tittelfeltet fra "Arealformål viktige ledd i kommunikasjonsystemet – hovedturveg" til streksymbol kyststi.
- f) Planbestemmelsene datert 18.04.2008, endres slik:

§ 1 Rettsvirkning

Regulerte områder (pbl §20-6, 3. ledd, virkning av kommuneplan).
Kommunedelplanen gjelder foran kommuneplanen av 21.06.2006, del av Flekkerøyplanen av 22.02.1995. *Eldre reguleringsplaner gjelder foran kommunedelplanen med unntak: kommunedelplanens LNF-område overstyrer reguleringsplan for 6/12 m.fl Døsset av 25.01.1995 og Gnr 1, bnr, 258, Alsvika av 07.09.1994. Kommunedelplanens bestemmelser om størrelse og utforming på bygg gjelder der slike bestemmelser ikke er fastsatt i reguleringsbestemmelser.*

Forslag til vedtak:

- 1. Bystyret godkjenner kommunedelplan for Flekkerøy, deler av strandsonen med plankart datert 21.04.2009 og bestemmelser og retningslinjer datert 18.04.2008 med endringer slik det fremgår av rådmannens innstilling pkt a-f.
- 2. Planbeskrivelse sist datert 2.7.2007 oppdateres i samsvar med bystyrets vedtak. Rettinger godkjennes endelig av formannskapet.

Tor Sommerseth
Rådmann

Ragnar Evensen
Teknisk direktør

Trykte vedlegg:

- 1. Oversiktkart
- 2. Plankart datert 21.04.2009
- 3. Bestemmelser og retningslinjer datert 18.04.2008.
- 4. Dokumentliste over høringsuttalelser
- 5. Oppsummering av innkomne uttalelser ved 1. og 2.gangs høring med administrasjonens merknader
- 6. Formannskapssak 17/09 av 11.03.2009
- 7. Notat med kart og bilder over bygg som i rådmannens planforslag av 18.04.2008 var gitt arealformål fritidsbebyggelse datert 29.01.2009.
- 8. Notat fra kommuneadvokaten datert 22.01.2009.
- 9. Planbeskrivelse datert 02.07.2007

Utrykte vedlegg:

- 1. Høringsuttalelser 1. og 2.gangs høring

SAKSFREMSTILLING

Bakgrunn for saken:

Bystyret vedtok i møte 27.04.05 at deler av Flekkerøyplanen, arealer avsatt til "byggeområde sjøretta virksomhet, sjøboder/brygger" skal revideres.

Organisering

Planarbeidet har vært prosjektorganisert med prosjektgruppe bestående av representanter fra byutviklingsenheten (nå teknisk direktørs plan- og utredningsstab), plan- og bygningsetaten, parkvesenet og miljøvernenheten. Flekkerøy vel har, fra desember 2006, hatt en representant i prosjektgruppa. Prosjektgruppa behandlet saken før den ble fremmet for annengangs behandling i 2007. Flertallet i prosjektgruppa sitt syn var i samsvar med rådmannens innstilling til formannskapet sak 48/08. Flekkerøy vel's representant støttet alternativ 4 justert i samsvar med samarbeidsgruppas uttalelse. Oppfølging etter formannskapets vedtak og saksbehandlingen er ivaretatt av administrasjonen.

Administrativ styringsgruppe har vært teknisk sektors styringsgruppe. Det har vært referansepersoner fra kommunale og regionale etater, samt berørte og organisasjoner.

For å sikre lokal deltakelse i planarbeidet ble det opprettet en lokal samarbeidsgruppe bestående av 8 representanter fra velforeninger på øya. Ved utarbeidelse av planforslagene til 1.gangs høring ble det avholdt 5 møter mellom denne og prosjektgruppa.

Ved utarbeidelse av delutredninger ble kommunale og regionale referansepersoner, samt representanter fra Fiskarlaget sør og Flekkerøy næringsselskap kontaktet. Direktoratet for naturforvaltning gav som en del av statens strandsonesatsing økonomisk bistand til advokathjelp. Advokat Helge Tofte fra Tofte & Co Advokatfirma DA bidrog med avklaringer vedrørende godkjent bruk av eksisterende bygninger, allmennferdsel med mer.

Prosessen

Melding om oppstart av planarbeidet med offentlig ettersyn av planprogrammet ble varslet i Fædrelandsvennen og Flekkerøyposten. Brev med varsel om oppstart ble sendt offentlig myndigheter og lokale velforeninger. Ved høring ble det også sendt brev til grunneiere innenfor planområdet. Planens dokumenter har vært lagt ut på kommunens internettside og på butikken og biblioteket på Flekkerøya. Det ble avholdt oppstartsmøte på Flekkerøya 23.05.2006 og høringsmøte 30.10.2007 med oppfølgende møte på biblioteket 31.10.2007.

Planprogram og konsekvensvurdering

Planarbeidet utløser krav om konsekvensutredning. Utredningsomfanget og mål for arbeidet framgår av planprogram fastsatt av bystyret 15.11.2006. I planprogrammet framgår det at 3 alternativ for eksisterende bygninger skulle vurderes. For samtlige alternativ gjelder at hensyn til bevaringsverdige bygninger, bevaring av viktige grøntområder og hensynet til allmennhetens interesser, inklusiv ferdselsmulighetene skulle vurderes. Utredningsplikten fastsatt i planprogrammet anses som oppfylt.

Førstegangs behandling

Forslag til kommunedelplan ble behandlet i formannskapet 20.06.2007. Formannskapet vedtok å legge planen ut til offentlig ettersyn i fire alternativ, uten kanal mellom Mæbøsfjorden og Lindebøkilen. De fire høringsalternativene kan kort oppsummeres slik:

Alternativene 1-3 er like med unntak av arealformål for bygninger godkjent som sjøboder.

- I alternativ 1 er sjøbodene gitt arealformål *"annet byggeområde – bod, lager, naust, båthus"*
- I alternativ 2 er disse bygningene gitt arealformål *"annet byggeområde - bod/lager og fritidsbebyggelse"*
- I alternativ 3 er sjøbodområdene gitt arealformål *"fritidsbebyggelse"*.

Øvrige bygg er, i alle tre planforslagene, gitt formål i samsvar med den godkjente bruken slik at bygninger/sjøboder godkjent for overnatting er gitt arealformål fritidsbebyggelse, bygg godkjent for næringsvirksomhet gitt arealformål, *"ervert"* (bygninger for turisme) og *"ervert-lager"* (fiskeri).

De tre eksisterende næringsområdene i Mæbøsfjorden er gitt formål ervert med bestemmelser om bruk.

- I alternativ 4, som er en formalisering av innspill til formannskapet fra den lokale samarbeidsgruppa, er eksisterende sjøboder, inklusiv bygninger godkjent til fiskeriformål, og de 3 eksisterende næringsområdene gitt arealformål *"annet byggeområde – bod, lager, naust, båthus/rorbu (fritidsbebyggelse)."*

I alternativene 2,3 og 4 forutsettes det at endelig arealformål skal fastsettes ved regulering.

- Planbeskrivelsen - høringsforslag
Høringsutgaven av planbeskrivelsen inneholder bakgrunn for planarbeidet, beskrivelse av forhistorie og dagens situasjon og overordna føringer gitt ved nasjonal politikk, fylkesplan og kommunale planer. Kapittel 5 inneholder en oppsummering av fagutredningene. I kapittel 6 beskrives konsekvenser av eksisterende bygg i LNF-område og ulike formål på eksisterende bygg i alternativene 1-3. Kapittel 7 inneholder en tematisk og geografisk beskrivelse av planforslagene 1-3. Konsekvenser av alternativ 4 framgår av drøftinger i saksutredning til førstegangsbehandling av planen.

Endringer av planbeskrivelsen gjøres først etter endelig godkjenning av planen.

- Delutredninger - høringsdokument
Til grunn for planforslaget ligger flere delutredninger. Dette er faglige utredninger utarbeidet som bakgrunn for planforslagene. Delutredningene rettes opp der det foreligger faktiske feil.
Eventuelle endringer vil bli gjort etter endelig godkjenning av planen.

1. gangs høring 2007

Forslag til kommunedelplan for Flekkerøya, deler av standsonen ble sendt på høring og utlagt til offentlig ettersyn i perioden 13.07-10.11.2007, i 4 alternativ. Det kom inn 134 uttalelser til planen.

- Fylkesmannen fremmet innsigelse til alternativene 2,3 og 4 og gav en del faglige råd knyttet til alternativ 1, bl.a at reguleringsplan for Kjeldevika tas opp til revisjon. Videre hadde fylkesmannen en del juridiske merknader til de 4 planalternativene. Fylkesmannen begrunnet innsigelsene med at alternativene 2,3 og 4 inneholder løsninger som ikke er i samsvar med nasjonal politikk og, som dersom de vedtas, kan skape presedens både i Vest-Agder og øvrige deler av landet.
- Fylkeskommunen fremmet innsigelse til alternativ 4 og gav faglige råd, bl.a om å gjenvinne områder for allmennheten som for eksempel Kjeldevika, Tomasodde og Torsteinsodden. Fylkeskommunen frarådte også småbåthavn i Lindebøkilen.
- Den lokale samarbeidsgruppa støttet alternativ 4 med en del endringer. Gruppa foreslo at planalternativ 4 gjennomgås og kontrolleres slik at alle eksisterende bygg godkjent til overnatting gis formål fritidsbebyggelse, at bevaringsverdige bygg sjekkes, at det ikke

ligger eksisterende eller godkjente bygg og brygger i LNF-område og at kyststien ikke går gjennom private hager. Gruppen foreslo også at reguleringsplanavgrensning ble justert og at næringsområdene fra den opprinnelige Flekkerøyplanen (Lindebø, Fladen, Holta og Brattestø) tas ut av planen. Gruppen fremma også forslag til endring av bestemmelsene herunder BYA for rorbuer 35 m² grunnflate og at brygger under 8 meter unntas fra plankravet.

- Flekkerøy næringssselskap foreslo at næringsområdene tas ut.
- Storparten av private uttalelser gikk inn for alt 4, men ønsket i tillegg at foreslåtte LNF-områder endres til byggeområder. En del ønsket å beholde Flekkerøyplanen som den er. Mange sjøbueiere uttalte at den eksisterende bruken er i samsvar med tradisjon og muntlige tillatelser fra plan- og bygningsetaten. Enkelte har uttalt at de vil gå til sak mot kommunen dersom bygningene kreves tilbakeført.

Annengangs behandling 2008

Kommunedelplanen ble fremmet for annengangs behandling i sak 48/08, formannskapet 28.05.2008. Planforslag med bestemmelser som ble fremmet bygger på høringsalternativ 1, der eksisterende bygg er gitt arealformål i samsvar med gitte tillatelser, men med endringer som imøtekommer høringsuttalelsene og den lokale samarbeidsgruppa, helt eller delvis, på flere områder, bl.a ble det gjort en ekstra sjekk mht eksisterende bygg slik at bygg godkjent for overnatting ble gitt arealformål fritidsbebyggelse.

Formannskapet ba i sitt vedtak om en utredning som klargjør konkrete tiltak som må iverksettes ved de ulike alternativene, ressursbruk og økonomiske konsekvenser, oversikt over mulige ekspropriasjonssaker, ansvar ved gitte tillatelser og avklaringer av konsekvenser og økonomisk omfang av bystyrets vedtak i sak 51/05, pkt 6. Bystyret behandlet saken i møte 04.06.08 og fattet slikt vedtak: *Med henvisning til vedtak i formannskapet 28.05 utsettes behandling av saken i bystyret.*

Ny høringssak 2009

Med bakgrunn i formannskapets vedtak av 28.05.2008 gikk kommuneadvokaten gjennom samtlige byggesaksvedtak innenfor planområdet og vurdert planforslagene. Kommuneadvokaten vurderte at enkelte sjøbodeiere vil kunne påberope seg at selve kommuneplanvedtaket innebærer usaklig forskjellsbehandling og dermed ville være ugyldig. Bakgrunnen var at noen eksisterende bygg i en rekke av flere bygninger, som sett utenfra fremstår som like, var gitt ulike arealformål. Bygg regulert eller søkt og godkjent brukt som fritidsbolig var gitt arealformål fritidsbebyggelse. Kommuneadvokaten anbefalte at det planforslaget som ønskes vedtatt bør rettes opp før planforslaget eventuelt blir vedtatt i bystyret.

Formannskapets spørsmål i sak 48/08 ble besvart og tatt til orientering i sak 17/09, 11.03.2009. Vedrørende bystyrets vedtak i sak 51/05 punkt 2 om økonomisk til gjennomføring av reguleringsplaner heter det: *"Rådmannen mener at gjeldende prinsipp i kommunens utbyggingspolitikk skal legges til grunn når evt bidrag til gjennomføring skal vurderes. For det første innebærer dette at tiltakshaver selv er ansvarlig for at reguleringsplan utarbeides. I planarbeidet skal økonomiske konsekvenser / kommunens delaktighet vurderes. Endelig forutsetning omkring tilskudd/bidrag forutsettes klarert ved inngåelse av utbyggingsavtale. Unntak vil være regulering av Tomasodde som av Bystyret i sin helhet er forutsatt skal avsettes til friområde."*

Rådmannen fremmet med bakgrunn i kommuneadvokatens redegjørelse forslag om ny høring av justert alternativ 1.

Formannskapet vedtok i møte 11.03.2009 å sende kommunedelplan for Flekkerøy deler av strandsonen, på høring i flere nye alternativ. De nye alternativene ble sendt på høring og utlagt til offentlig ettersyn i perioden 24.04-05.06.2009. Det ble presisert i høringsbrevet at

det ikke er nødvendig å gjenta uttalelser gitt ved 1.gangs høring. Det kom inn 90 uttalelser til 2.gangs høring.

Nytt høringsalternativ 1B tar utgangspunkt i tidligere høringsalternativ 1 og rådmannens innstilling til formannskapet 28.05.2008 og 11.03.2009. Endringer ivaretar deler av uttalelsene fra høringen i 2007 og kommuneadvokatens konklusjon om at selve kommuneplanvedtaket ville innebære usaklig forskjellsbehandling og dermed være ugyldig. Endringene i forhold til det opprinnelige høringsalternativ 1 kan oppsummeres slik:

- 16 eksisterende bygg godkjent brukt som fritidsbebyggelse er gitt arealformål bod/lager for å ivareta kommuneadvokatens syn.
- Byggeområde bod/lager på eiendommene 2/124,422 i Holta er endret til næringsbebyggelse.
- Planområdet er justert i Skillevika og ved Lindebø brygge.
- Statens vegvesens merknader til avgrensning av trafikkområde i Åshavn og Alsvika er tatt til følge.
- Eksisterende reguleringsplaner er med få unntak innarbeidet i plankartet. Det innebærer at planen er endret i samsvar med reguleringsplan i Kjeldevika, regulerte boligtomter i Alsvika og området mellom Laksevika og Nesodden, Paulen. Unntakene er ubebygde kolle i Døssset, regulerte sjøbuer på kommunal grunn i Alsvika, avgrensning av brygger/LNF-område vest for Paulens Geiderøy, ubebygde odde på Store Geiderøy regulert til sjøbuområde, men med byggergrense som hindrer bygging og formål på regulerte rorbuer i Holta. Av bestemmelsene §2 framgår det at ny kommunedelplan går foran eldre reguleringsplaner der det er motstrid og der eksisterende reguleringsplaner er mangelfulle m.h.t størrelser mv.
- Eksisterende sjøbuer, som i høringsalternativet var lagt som LNF-område, er endret til *"annet byggeområde – bod/lager,"* avgrenset i vegglivet. Unntaket er en eksisterende bygning ytterst i Kjærskilen som er i teknisk dårlig stand og sjøbu i Målen der formålet er avklart i reguleringsplan for Skålevik-Steghei. Sjøbua ligger i regulert til friareal.
- Utvidelse av Alsvika båthavn mot sør er tatt ut pga biologisk mangfold i sjø.
- Enkelte bevaringsverdige bygg er revurdert.
- Avgrensning av retningsgivende reguleringsplanområder er justert og tilnærmet halvert i omfang.
- Tittelfeltet og bestemmelsene er justert bl.a med bakgrunn i juridiske merknader fra fylkesmannen.
- En brygge mindre enn 8 meter pr. bebygde eiendom foreslås unntatt fra plankravet, jf planbestemmelsene §2.
- Kysttitrasèen er endret på 12 steder for å imøtekomme innspill samt gi bedre terrengtilpasninger og bedre gi tilgang til attraksjoner. I tillegg er det foretatt korleksjon fra signaturen eksisterende til fremtidig for å gjenspeile hvor det foreligger avtale og hvor det ikke foreligger avtale.

Justering av tidligere høringsalternativ 2 og 4

Kommuneadvokatens konklusjon om usaklig forskjellsbehandling gjennom vedtak av kommunedelplanen gjelder også høringsalternativene 2 og 4. For å imøtekomme kommuneadvokaten er enkelte bygg avsatt som fritidsbebyggelse i høringsalternativ 2 hørt som *"annet byggeområde - bod/lager og fritidsbebyggelse"*.

De tilsvarende byggene er også hørt med arealformål *"annet byggeområde – bod, lager, naust, båthus-brygge/rorbu (fritidsbebyggelse)"* som i tidligere høringsalternativ 4.

Nytt høringsalternativ 4B tar utgangspunkt i tidligere høringsalternativ 4, men er endret i samsvar med formannskapets vedtak punkt 3 og 4. Eiendommene 2/562 og 2/13 på Geiderøya omfattes både av vedtaket pkt 3a endring fra bod/lager til fritidsbebyggelse og pkt 4a endring i samsvar med gjeldende reguleringsplan. Arealet er hørt med begge formål.

I tillegg til plankart 1B, 4 B er følgende hørt:

- Justert formål på deler av bebyggelsen i høringsalternativ 2 og 4 som beskrevet over, jf
- formannskapsvedtak pkt. 2 siste kulepunkt.
- For eksisterende godkjente "sjøbuer", i planen avsatt som annet byggeområde – "bod/lager, brygge", presiseres følgende:
  - Plan- og bygningsloven har ingen bestemmelser om hvilket interiør man kan ta inn i ei sjøbu.
  - Ei sjøbu kan ikke ha full innredning med alle funksjoner som i en fritidsbolig (jf. veiledning fra Miljøverndepartementet til Søgne kommune datert 29.05.06)
  - Ei sjøbu kan ikke brukes som fritidsbolig. Overnatting tillates, men ikke over tid.
  - Utleie med overnatting som formål, er ikke tillatt.
- Det presiseres at det etter gjeldende rettspraksis normalt ikke er anledning til å begrense den frie ferdsel mellom sjøbu og sjø, dersom dette ikke er angitt i vedtak. (formannskapsvedtak pkt 5,6)

HØRING - TEMATISK VURDERING

Nedenfor følger en drøfting av de ulike temaene som er berørt i høringsuttalelsene. Nummerne i parentes viser til nummerering i trykt vedlegg - oppsummering av høringsuttalelsene med merknader, og viser til uttalelser som tar opp de aktuelle temaene.

Avgrensning av planområdet (Jf. Uttalelse nr 14,15,70,77,91,92,94,115,161)

Næringsområdene Brattestø, Fladen og Holta i Mæbøsfjorden ble tatt med i planområdet fordi disse ligger inneklemt mellom byggeområde for sjøretta virksomhet. Konsekvensen av å ta disse ut av planen er at gjeldende Flekkerøyplan fortsatt vil gjelde, dvs at de opprettholdes som næringsområder. Næringsområdet ved Lindebø og tilgrensende boligområde ble lagt inn i planforslaget som følge av spørsmålet om kanal. Kanalen ble skrinlagt av formannskapet ved 1.gangsbehandling av saken. I rådmannens innstilling til formannskapet sak 48/08 og høringsalternativ 1B er arealene som ble tillagt planområdet som følge av kanalspørsmålet, inklusiv næringsområdet på Lindebø, tatt ut. Teknisk direktør anbefaler planavgrensning som i alternativ 1B, inklusiv Brattestø, Fladen og Holta.

Utgangspunkt for planrevisjonen er byggeområde for sjøretta virksomhet. Eksisterende sjøbuer som ligger i Flekkerøyplanens LNF-område eller innenfor byggeområde bolig/fritidsbebyggelse er ikke med i planområdet. Teknisk direktør kan ikke se at det er grunnlag for å utvide planområdet. Dette ville i tilfelle innebære nytt varsel om ny høring. Prosjektgruppa er også blitt oppmerksom på at deler av LNF-område i Skylleviga ved en inkurie er blitt med i planforslaget som ble fremmet til førstegangsbehandling. Dette er nå retta opp ved at arealet er tatt ut av planen i alternativ 1B.

Bruksendring av eksisterende bygninger – formål på byggeområder (Jf. Uttalelse nr. 8,9,14,15,16,17,18,22,23,25,26,28,36,40,43,46,48,63,65,66,67,71,74,84,88,91,92,94,95,98,100,101,107,115,116,118,122,123,125,128,136,138,140,141,142,143,144,150,151,152,153,154,156,157,158,159,160,165,169,170,171,175,176,181)

Svært mange av høringsuttalelsene berører bruk av eksisterende sjøbuer.

I planprogrammet er det fastsatt at følgende arealformål for eksisterende bygg skal vurderes (jf planbeskrivelsen 2.3):

- Regulere eksisterende sjøbuer i samsvar med godkjent bruk
- Regulere enkelte eksisterende sjøbuer til boder og lager og andre til fritidsbebyggelse avhengig av lokale forhold
- Regulere eksisterende sjøbuer til fritidsbebyggelse

Administrasjonen valgte ved utarbeidelse av høringsalternativ 1 og rådmannens planforslag til møtet 28.05.2008 å legge eksisterende godkjennelser til grunn slik at de som har fått

godkjent sine bygg til overnatting også skal få forankret denne bruken i kommunedelplanen. Både fylkesmannen og fylkeskommunen aksepterte et slikt plangrep når de gav uttalelse ved 1.gangshøring.

Kommuneadvokaten mener at konsekvensen av å legge eksisterende godkjenninger til grunn for planforslaget, er at enkelte sjøbodeiere forskjellsbehandles ved selve kommuneplanvedtaket og at forskjellsbehandlingen ikke fremstår som saklig fordi eksisterende bygg i en rekke av flere bygninger, som sett utenfra fremstår som like, er gitt ulike arealformål. I alternativ 1B er bygninger tidligere godkjent brukt som fritidsbebyggelse, med unntak av eldre hytter og bygg regulert til fritidsbebyggelse i reguleringsplan, nå gitt arealformål bod/lager, brygge. Det dreier seg om 2 bygninger ved Strandebakken i Kjærskilen, 6 bygninger på Mæbø, 1 ved Vraget, 1 i Lindebøkilen og 6 i Grunnevollkilen, til sammen 16 bygninger. Bygningene er nærmere beskrevet i vedlagt notat datert 29.01.2009.

Advokatfirmate Hjort DA har, pva av eierne av de 16 godkjente fritidsboligene som er gitt arealformål bod/lager i alternativ 1B, gitt en uttalelse som imøtegår kommuneadvokatets vurderinger. Kommuneadvokaten opprettholder sin vurdering. Teknisk direktør støtter seg på kommuneadvokatens vurdering, foreslår formål på eksisterende bygg som i alternativ 1B, men med endringer slik at bygg på eiendommen 3/51 på Kjerringodden i Lindebøkilen gis arealformål fritidsbebyggelse. Denne fritidsboligen ligger for seg sjøl og kan sammenlignes med øvrige, uregulerte hytter som er gitt arealformål fritidsbebyggelse i alternativ 1B. Kommuneadvokatens vurdering av usaklig forskjellsbehandling kan derfor ikke gjøres gjeldende.

Arealformål bod/lager er en oppfølging av bystyrets vedtak av 27.04.2005 og senere vedtatte kommuneplanbestemmelser og retningslinjer for strandsonen som definerer sjøbuer som bod/lager. Alternativene 2,3,4 og 4B som alle åpner for bruksendring er en oppfølging av pkt 6 i det samme bystyrevedtaket.

Konsekvensen av å forslå bygninger godkjent brukt som fritidsboliger til bod/lager vil være at de konkrete bygningene fortsatt kan brukes til fritidsbolig som godkjent, men at reguleringsplaner og eventuelt gjenoppføring av bygninger og nye bygg må forholde seg til angitt arealformål bod/lager. Dette innebærer i realiteten at bygningene får samme status som de har etter gjeldende Flekkerøyplan. Også i dagens Flekkerøyplanen kreves det dispensasjon for gjenoppbygging av fritidsboliger i sjøbuområdet, med mindre de er regulert til fritidsbolig.

Teknisk direktør er enig i synspunktene om at planer ikke har tilbakevirkende kraft og at godkjente bygge- og brukstillatelser fortsatt er gyldige etter at planen er vedtatt. Uenigheten mellom Kristiansand kommune og mange sjøbueiere går på om den etablerte bruken er i samsvar med gitte byggetillatelser. Det vises til at bystyret flere ganger (1992,1999 og 2005) har behandlet saker som omhandler retningslinjer for bruken av sjøbuer og definert sjøbuer som bygninger for lagring av utstyr mv. Over halvparten av sjøbuene på Flekkerøya er bygd etter 1995, dvs i etterkant av bystyrets behandling av retningslinjene. Byggeområde for sjørettet virksomhet er en videreføring av generalplanen fra 1969 der disse områdene var avsatt til industriareal som kunne nyttes til båt plasser, båthus, fiskemottak, fiskeforedling mv, men ikke hyttebygging med egen strandlinje. I saksframstillingen til bystyrets behandling av Flekkerøyplanen av 1995, plan- og bygningssjefens kommentar til varslet innsigelse fra fylkesmannens miljøvern avdeling, framgår det at strandarealene er endret fra sjørettet næring til sjørettet virksomhet, med formål oppførsel av bygg som er tilknyttet sjørettet virksomhet. Det framgår ikke i bystyresaken eller planbeskrivelsen til Flekkerøyplanen at hensikten med byggeområde for sjøretta virksomhet var å gi bygningene en kombinert funksjon. For å imøtekomme en mulig innsigelse ble det derimot tatt inn i retningslinjene et punkt om at allmenn tilgjengelighet og behovet for friområder/badeplasser skal ivaretas i disse områdene. Dette innebar med andre ord en betoning av de allmenne friluftinteressene.

Byantikvaren har utarbeidet et notat der han drøfter begrepene rorbu og sjøbu, jf uttrykt vedlegg. "Rorbu" er knyttet til fiskevær og sesongfiske i Nord-Norge. Bygningene er primært bygd for overnatting til bruk for fiskerne i fiskesesongen. Ei sjøbu er ei bu som primært er satt opp for å lagre fiskeredskaper. Vanligvis er det også et lite "verksted" hvor fiskerne har bygget og vedlikeholdt redskapene. Buenes størrelse har variert med hva slags fiske som har vært drevet, men de som drev med drivgarnsfiske og/eller notfiske hadde behov for stor lagringsplass (bomullsredskapene kunne ikke lagres ute). I den grad disse garn- og notlagene benyttet seg av innleid mannskap utenfra (dvs. fra innlandet) var det ikke uvanlig at disse overnattet på "sjøbuloftet" under landligge.

Advokat Helge Tofte har, i sitt brev om byggverk i strandsonen på Flekkerøya, uttalt at den alminnelige forståelse av ordene sjøbu/sjøbod/skibbu er et byggverk hvor man oppbevarer båter, fiskeredskaper og annet utstyr som er knyttet til bruken av båten enten i næringsssammenheng eller i fritidssammenheng, men som ikke er innredet for opphold eller overnatting.

Reguleringsplan for Skålevik (Hundeholta) av 02.03.88 inneholder hytter og rorbuer. Ved byggesaksbehandling er regulerte rorbuer godkjent som sjøbuer. I planalternativ 1/1B er disse bygningene gitt formål bod/lager med begrunnelse at de bakenforliggende hyttene mister sine lager og brygger dersom rorbueene endres til fritidsbebyggelse. Grunneierne er uenig i arealformål bod/lager og presiserer at de fremmet byggesøknad om rorbuer og vil ta dette opp spesielt med plan- og bygningsetaten. Plan- og bygg har gått gjennom forarbeidet til reguleringsplanen og konkludert med at intensjonen i planen er at bygningene skal være sjøbod. På plankartet og i bestemmelsene er bygningene betegnet som rorbuer. Advokat Tofte har lagt til grunn at reguleringsplanen åpner for bruk av bygningen som hytte. Teknisk direktør legger Advokat Toftes vurdering av reguleringsstatus til grunn og anbefaler at bygningene gis arealformål fritidsbebyggelse. Det vises bl.a til at øvrige bygg godkjent for overnatting i reguleringsplan er gitt arealformål fritidsbebyggelse. Med bakgrunn i fylkesmannens og fylkeskommunens innsigelser alternativene som åpner for fritidsbebyggelse på dette arealet, må endringen avklares formelt før planen er rettsgyldig

Flekkerøy næringssselskap går inn for at sjøbune skal kunne leies ut. Utleie av sjøbuer bygger opp om kommuneplanens satsing på kultur, opplevelse og reiseliv. Teknisk direktør mener at utleie bør kunne tillates for bygg godkjent som fritidsbebyggelse.

Størrelse og utforming av bygninger (Jf. Uttalelse nr 9,15,107)

Kommuneplanen har bestemmelser om maks gesimshøyde 3 meter og takvinkel 33-45 grader. Teknisk direktør er prinsipielt enig med fylkesmannen i at en bestemmelse om maks mønehøyde vil gi bedre styring av høyder enn gesimshøyde, men valgte ikke å ta anbefalingen til følge da saken ble fremmet for behandling 28.05.2008. Gesimshøyde var sentralt tema ved behandling av kommuneplanens bestemmelser om strandsonen.

BYA 35m², slik samarbeidsgruppa foreslår, med gesimshøyde på 3 meter og takvinkel 45 gir bygg med målbart loft og 40m²-50 m² bruksareal, avhengig av terrenget. Dette er bygninger av en helt annen størrelse en det som ligger i kommuneplanens bestemmelser og i høringsutkastet til denne revisjonen av Flekkerøyplanen. Endringen anbefales ikke.

Bevaringsverdige bygninger og områder (Jf. Uttalelse nr 15,27,41,45,55,108,109,111, 139,140,148,149,154,162,)

Alle eldre buer er, vurdert med tanke på vern. Retningslinjene er formulert tilsvarende som i reguleringsplaner med bevaringsformål og pleier erfaringsmessig å fungere tilfredsstillende. Med bakgrunn i merknader til 1.gangshøring er tre buer (Mæbø, Skyllevika og Grunnevollkilen) gitt endret status i alternativ 1B, først og fremst fordi de er yngre enn den

grensen (1950-tallet) som er satt for hvor langt fram mot vår tid en skal vurdere bevaring. (Siste generasjon kystbønder virket til 1950- tallet).

Kommunens registreringer viser at antallet bevaringsverdige bygninger har blitt merkbart redusert de siste 30 år og av den grunn anbefales at de få buene som er tilbake forblir lagerbygninger. I tillegg til funksjon er det viktig at også konstruksjon og den enkle materialbruken bevares og sikres gjennom vanlig vedlikehold. Dersom de kan bygges om til hytter, får isolasjon og boinnredning, må det i tillegg antas at konstruksjonen blir ny. Dette har skjedd med mange av de 110 buene som ble registrert som bevaringsverdige i 1980.

Kyststi (Jf. Uttalelse nr.

4,5,10,11,15,19,20,24,28,31,34,35,39,40,51,55,58,59,60,64,68,80,82,83,85,86,87,88,96,100,110,117,118,122,128,129,130,131,132,133,162,165,)

Mange går i sine høringsuttalelser imot at kyststien legges over private hager og brygger med mer. Kravet om stiforbindelse i strandsonen framgår av flere bakenforliggende dokument. I følge planprogrammet skal planen sikre allmennhetens interesser og stiforbindelser. I kommuneplanens retningslinjer for friluftsområder og strandsonen heter det at kyststien innarbeides i løpende arealforvaltning, planarbeid og tiltaksarbeid slik at den sikres og opparbeides fortløpende og gjennomgående i kommunen. I vedtatte retningslinjer til gjeldende Flekkerøyplan heter det at allmenn tilgjengelighet og behovet for friområder/badeplasser skal ivaretas. I bystyrets vedtak av 27.04.2005 pkt 6 om bruksendring av sjøbuer heter det at *"i omreguleringsarbeidet er det viktig å innpasse stiforbindelser mellom eller rundt sjøbodene"* og *"allmennhetens frie ferdsel skal være sikret i form av stiforbindelse forbi bygningen og at stiforbindelsen skal fremgå av vedtatt reguleringsplan eller i situasjonsplan vedlagt byggesøknad."* I bestemmelser til alternativ 4/4b, §3 D heter det at for eiere som ønsker bruksendring av eksisterende sjøbuer/skibbuer til rorbuer (fritidsbebyggelse) forutsettes det at bl.a stiforbindelse løses i tilhørende reguleringsplan.

Ambisjonen for kyststi i Kristiansand er at denne skal legges nær sjøen. Valgte kysstitrasè er uttrykk for en ambisjon om å sikre kyststi ved framtidig regulering og utbygging av områder. Traseer som etter dagens forhold berører private interesser og synes vanskelig å gjennomføre, vil kunne få stor betydning dersom eiendommer deles og områder fortettes. Ferdsel over det som i dag er innmark vil kunne realiseres når de gjennomføres med hjemmel i reguleringsplan eller der det oppnås annen avtale med grunneier.

Retten til å ferdes over private brygger avhenger i sin alminnelighet av om bryggene ligger i innmark eller i utmark, uavhengig av planstatus. Advokat Tofte har i sitt notat til kommunen av 23.mai 2007 skrevet at den private sonen rundt sjøbod som ligger i utmark er strekt begrenset og at ferdsel like inntil sjøbod som ligger i utmark er tillatt. Det samme gjelder ferdsel på brygge som ligger mellom sjøboden og sjøen, da slik trafikk normalt ikke vil være til utilbørlig fortrengsel for eier eller bruker. Fritidsbolig har normalt større privat sone enn sjøbu slik at allmennhetens ferdselsrettigheter begrenses ved bruksendring. Forholdet innmark/utmark tas også opp i Advokat Frode A. Innjords brev til Flekkerøy vel. Advokaten uttaler at brygge i seg selv verken er innmark eller utmark, men vil kunne ligge i innmark eller utmark. Ferdselsretten må bedømmes etter den faktiske etablerte situasjon. Allmennhetens rett til ferdsel forbi eksisterende skibbuer som lovlig brukes til opphold i tråd med etablert bruk (anneksfunksjon), utvides ikke som følge av at området i ny kommunedelplan eventuelt legges ut til rent uthusområde. Teknisk direktør er ikke uenig i advokatens tolking av friluftsløven, men vil bemerke at det forutsettes at den etablerte bruken (anneksfunksjonen) er lovlig.

Kysstitraseen er justert flere ganger i løpet av planprosessen. Etter 1.gangshøring, i alternativ 1B, ble traseen justert på 12 steder for å imøtekomme høringsuttalelser samt gi bedre terrengtilpasninger og bedre gi tilgang til attraksjoner.

I alternativ 4/4B er alternativ kyststitrassèen på enkelte strekninger lagt lengre fra sjøen og den er lagt på ordinær kjørevei flere steder enn i alternativene 1,1B,2 og 3. Det er avvik i trase for kyststien mellom alternativene 1,1B,2 og 3 og alternativ 4/4B på følgende steder:

- Nord for Døsset på vestsiden av Kjærskilen
- Innerst i Kjærskilen ved Kilura
- Torsteinsodden, mindre avvik
- Mellom Naudetangen og Alsvika brygge
- Deler Paulen
- Skibbusundet v/tankanlegget
- Sellevika i Mæbøsfjorden
- Skyllevika

Hovedforskjellen mellom administrasjonens forslag/1B og høringsalternativ 4/4B ligger i at administrasjonen foreslår en trase som ligger i tilknytning til strandsonen og som binder sammen attraktive bruksområder for allmennheten, samtidig som stien underveis gir opplevelser i strandsonen, med tanke på natur og kultur. Stien er vist som fremtidig der det pr i dag ikke foreligger avtale, selv om stien er opparbeidet og brukes med hjemmel i allemannsretten. Enkelte steder er fremtidig sti lagt over innmark. Her mener administrasjonen at det på sikt og eventuelt gjennom utbyggingsplaner er riktig å etablere stiforbindelser.

Teknisk direktør foreslår med bakgrunn i 2.gangshøring at forslag til kyststi i Grønneviga (Kjærskilen) og vest for Meodden (Paulen) tas ut. Bakgrunnen er at kyststien stopper etter at den har passert eksisterende fritidseiendommer. Eventuell justering av kyststitrassèen utenom planområdet vunders i kommuneplan.

I forslag til Kommunedelplan for Flekkerøy, deler av strandsonen er kyststien lagt med arealformål ”*viktige ledd i kommunikasjonssystemet – hovedturveg*”, mens den i kommuneplan ligger som ”*øvrige tegnforklaring*”. Forskjellen er at trassèen, slik den er lagt i forslag til revidert Flekkerøyplan, er bindende for framtidig regulering, mens trassèen i kommuneplanen er retningsgivende og skal konkretiseres i framtidig regulering. For å bedre muligheten for konkret tilpassing ved framtidig regulering anbefaler teknisk direktør at alternativ 1B endres slik at kyststitrassèen legges som retningsgivende for framtidig regulering. Tegnforklaringen endres slik at arealformål ”*viktige ledd i kommunikasjonssystemet – hovedturveg*” tas ut og kyststien legges som streksymbol. Krav om kyststi er ivarerett i retningslinjene datert 18.04.2008 slik: *Reguleringsplaner skal vise kyststi og stier for allmenn ferdsel, badeplasser ... Trase for kyststi skal detaljutføres i reguleringsplan. Der hensyn til kulturminnevern, landskap, terreng og biologisk mangfold ikke blir skadelidende skal kyststien gis universell utforming.*

LNF-områder med og uten eksisterende bygg/brygger (Jf. Uttalelse nr.

8,15,19,20,32,33,36,38,39,52,55,57,58,59,60,61,62,68,72,74,75,76,77,78,79,81,89,90,93,97,99,102,103,104,105,106,107,117,119,120,121,123,127,128,131,132,133,145,146,149,156,161,164,162,163,164,167,168,171,172,173,174,177,178,179,180)

LNF-område er i høringsalternativene 1-3 benyttet på ubebygde arealer, på områder der det kun er brygger, slipper mv og der eksisterende sjøbuer ligger spredt. I alternativ 1B er samarbeidsgruppas og grunneiernes syn delvis tas til følge. Med få unntak er eksisterende bygg endret til byggeområde ”*annet byggeområde – bod, lager*”, avgrenset i vegglivet. Alternativ 1B inneholder en del eksisterende brygger i LNF-område. Disse er lagt til byggeområde fritidsbebyggelse i alternativ 4B.

Flere av LNF-områdene inneholder områdene av stor verdi for det biologiske mangfoldet. Formålet med slik arealdisponering er å sikre mot ytterligere nedbygging av strandsonen. Dette er en oppfølging av bystyrets vedtak av 25.04.2005 om å sikre strandsonen i et

langsiktig perspektiv, fastsatt planprogram for revisjonsarbeidet og nasjonal politikk for strandsonen.

Administrasjonen er enig i uttalelsene om at enkelte LNF-områder hver for seg er små, men mener det er viktig å se arealene i denne delen av strandsonen i sammenheng. Et av formålene med revisjonsarbeidet er, i h.h.t planprogrammet, å sikre strandsonen i et langsiktig perspektiv. Dette samsvarer med plan- og bygningslovens intensjoner for strandsonen. LNF-områdene vil ivareta landskapselement og gløtt mellom eksisterende bebyggelsen og vil mange steder sikre atkomst til nærområdene langs sjøen for befolkningen i de bakenforliggende boligene. Badeplasser mv skal avklares ved regulering. Bruksområder for allmennheten er forøvrig vist som byggeområde-friområde.

Hovedturområdene på Flekkerøy ligger, som mange har påpekt på de tidligere forsvarsområdene på Vesterøya og ved Asperøya, samt Lindebøskauen, Krageviga og på holmene. Det foreligger planer om turveg til Krageviga, parkeringsplass ved Bergeneset, opprusting av atkomst på Bergeneset, til Belteviga og Asperøya, i 2009. Det har ikke lyktes å oppnå avtale om med parkering v/Belteviga, ennå.

Flere eksisterende brygger lagt ut som LNF-område 1,1B,2,3 og 4 er lagt ut som byggeområde fritidsbolig i høringsalternativ 4 B. Det er ikke riktig som samarbeidsgruppa og enkelte grunneiere uttaler til alternativ 1B at administrasjonen tar sikte på å fjerne disse bryggene. Eksisterende brygger, som er lovlig oppført, vil kunne vedlikeholdes og opprettholdes, men det kreves dispensasjon for gjenoppføring etter ødeleggelse ved brann eller stormflo. Planalternativ 4B hjemler imidlertid innregulering av fritidsboliger på disse arealene, som i mange tilfeller er svært smale og dårlig egnet som byggegrunn. Områdene foreslås opprettholdt som LNF. I alternativ 4B er også en del private hager regulert som fritidsboliger. Dette hjemler oppføring av hytter. Dersom arealene skal avsettes til byggeområde vil rett underformål være bolig.

Teknisk direktør anbefaler LNF-områder som i alternativ 1B.

Friområder (Jf. Uttalelse nr.3,4,7,8,9,11,15,31,35,114,115,129,134,135,155,171,)

Teknisk direktør opprettholder arealformål i Åshavn i samsvar med alle høringsalternativene dvs at "hesteskoen" avsettes som friområde, badeplass for større barn og ungdom med mer. I alternativ 1B er det foretatt en mindre justeringer i avgrensning av friområde i samsvar med uttalelsen fra Statens vegvesen. Arealet nord for eksisterende sjøburekke i Åshavn, avsatt til friområde i høringsalternativene 1-3 er i alternativ 1B endret LNF-område som i høringsalternativ 4/4B.

Kjeldevika har kvaliteter som tilsier at realisering av gjeldende reguleringsplan med bygging av sjøbuer og brygger er uheldig. Teknisk direktør viser til at reguleringsplanen er relativt ny, fra 2002. For å sikre forutsigbarhet er alternativ 1B endret i samsvar med reguleringsplan, som i høringsalternativ 4/4B.

Ønske fra grunneier øst i området, nærmest Kjeldeviktangen, om å endre arealformål på eiendommen som ligger utenfor reguleringsplanområdet anbefales ikke.

Området Kilen innerst i Kjærskilen er verdifullt for biologisk mangfold og kulturminnevern og har stort potensial som badeområde. Teknisk direktør anbefaler arealformål som i høringsalternativene 1, 1B, 2 og 3.

Samarbeidsgruppa foreslår at deler av Lindebø brygge avsettes som friområde og småbåthavn som alt 4/4B. Teknisk direktør anbefaler eller næringsområde og småbåthavn som de i øvrige alternativene.

Teknisk direktør anbefaler at friområde nord for den doble sjøburekka i Paulen opprettholdes.

Teknisk direktør foreslår at strandsonen på Brattestø i Mæbøsfjorden gis arealformål friområde som i høringsalternativene 1,1B,2 og 3, dvs at grunneiers ønske om småbåthavn, alternativ 4 og 4B, ikke tas til følge. Det er få områder med muligheter til å etablere badeplasser på nordsiden av Mæbøsfjorden. Teknisk direktør vil ikke forskutere resultatet av en reguleringsplan for arealene i bakkant. Dette er arealer som ligger utenfor denne revisjonen av Flekkerøyplanen.

Svabergene rundt sjøbua på Tommasodde er godt egna for bading for litt større barn og for ungdom. Eksisterende sjøbu innebærer begrensning i bruk av områdene og anbefales derfor innløst. Svabergene og stranda vil utgjøre et flott og viktig badeområde langs denne delen av Mæbøsfjorden. Flere av boligtomtene i bakkant har tilhørt samme eiendom som sjøbueiendommen. Teknisk direktør foreslår at Tommasodde i sin helhet gis arealformål friområde som i høringsalternativene 1,1B,2 og 3.

Arealet nord for Tørbervikodden er i gjeldende reguleringsplan for Mæbø brygge regulert til friområde med båtopplag og bestemmelse om at arealet skal kunne benyttes av rettighetshavere til båtopplag. Sjøarealene er regulert til badeplass. Grunneiernes protester anbefales ikke tatt til følge. Arealformål byggeområde-friområde opprettholdes.

Innlemming av hytta inntil friområdet i Hvalbukta (Grunnevollkilen) i friområde, slik fylkesmannen foreslår ved 1.høringsrunde, er et nytt forhold som ikke er hørt og som vil kreve nytt offentlig ettersyn. Teknisk direktør anbefaler ikke slik løsning.

Teknisk direktør anbefaler friområder som i alternativ 1B.

Næringsområder (Jf. Uttalelse nr.14,15,65,106,112,113,115,124,125,126,142,)

Fylkesmannen og fylkeskommunen har fremmet innsigelse til alternativ 4 der næringsområder i alternativ 1-3 er avsatt som byggeområder - bod – lager - naust –båthus - brygge/ rorbu og til alternativ 4B der områdene er avsatt til fritidsbebyggelse.

Næringsarealene omtales ikke særskilt i uttalelsene. Bygninger godkjent som næringsbygg for fiskere, t.d parsell av Skibbuskjæran, er gitt arealformål byggeområde - erverv lager i alternativene 1, 1B, 2 og 3. Hensikten er å gi fiskerne større muligheter m.h.t størrelse på nybygg enn det som følger av bestemmelsene om bod/lager.

Teknisk direktør foreslår *"byggeområde – erverv, lager"* som i alternativene 1,1B,2 og 3.

Næringsområdene Brattestø (tankanlegget), Fladen og Holta ble tatt med i planområdet fordi disse ligger inneklemt mellom byggeområde for sjøretta virksomhet. Konsekvensen av å ta disse ut av planen, slik bl.a samarbeidsgruppa og Flekkerøy næringssselskap foreslår, er at Flekkerøyplanen av 1995 fortsatt vil gjelde, dvs at de opprettholdes som næringsområder.

Flekkerøy næringssselskap ber om at næringsarealene tas ut av planrevisjonen og behandles særskilt senere. Samarbeidsgruppa går imot arealformål som i alternativ 1B og uttaler at rapporten utarbeidet av Agderforskning for Flekkerøy Næringssselskap og KNAS bør legges til grunn for næringsplanleggingen. Agderforskning har besvart oppdraget ved å utarbeide 3 scenarier for bruk av utvalgte næringsområder.

- I scenariet 1 – Næring, reserveres områdene til næring som ut fra sin funksjon må ligge ved sjøen. Det tillates da ikke boliger, fritidsbebyggelse eller reiselivsanlegg på tomtene. Rapporten vurderer det som mest sannsynlig at områdene blir stående å forfalle og at konflikten mellom Kristiansand kommune og Flekkerøya som lokalsamfunn vil forsterkes. Dersom det lykkes å tiltrekke seg næringsvirksomhet på arealene, vil det skape positiv effekt med arbeidsplasser, men samtidig vil slike bedrifter frata allmennheten en positiv mulighet for bedre tilgang til sjøen.

- I scenariet 2 – Turisme og bolig, unngår en at de gamle fiskeribygningene forfaller, men en kan samtidig risikere at en fratrar seg muligheten til å sikre arealer for allmennheten og å sikre landskapselementer i ellers tettbebygd strøk.
- I scenariet 3 - Oppkjøp og /eller dialog inngår kommunen eller KNAS dialog med grunneiere/næringsforening i den hensikt å komme fram til en hensiktsmessig regulering. Det kan da tillates boligbygging/turisme som ivaretar hensynet med for mye privatisering. Alternativt kan kommunen eller KNAS kjøpe arealene som kan tilrettelegges som friområde eller reserveres til næringsområde. Hvis KNAS overtar områdene vil ansvaret for å tiltrekke seg bedrifter overføres fra grunneier til KNAS.

Næringsrapporten anbefaler scenariet 3. I en slik dialog må kommunen vurdere sitt eget standpunkt hvorvidt områdene må forbeholdes næring.

Eksisterende næringsområder i og utenfor planområdet er beskrevet i eget notat, gjengitt i vedleggshefte. Planforslaget legger til grunn at næringsarealene på Flekkerøya må vurderes som en del av kommunens helhetlige næringspolitikk. Det er stor etterspørsel etter næringsområder i Kristiansand. På Flekkerøya er det, i tillegg til i næringsområdene, lokalisert bedrifter i privatboliger og garasjer. Flere bedrifter leier kontorlokaler og lager andre steder enn på øya. Teknisk direktør mener en eventuell omdisponering av næringsarealer må vurderes opp mot tilgangen på sjørettet næringsareal i Kristiansand og næringsområder på øya i sin helhet. Det er viktig å ha næringsreserver for å møte framtidig etterspørsel, ikke bare dagens behov. Teknisk direktør foreslår at næringsområdene Brattestø, Fladen og Holta i Mæbøsfjorden opprettholdes. Det vises bl.a til at det i 2008 ble gitt midlertidig dispensasjon fra bygge- og deleforbudet for oppføring av ny tank på næringsområdet ved Brattestø (Skibbusundet). Plassering av tankanlegget er justert i slik at den ligger innenfor eiendomsgrensa.

Næringspolitikk er et av de viktigste temaene i arbeidet med revisjon av kommuneplan. Teknisk direktør kan ikke anbefale at det settes i gang et eget næringsprosjekt for Flekkerøy.

Båthavner (Jf. Uttalelse nr.3,7,8,11,13,15,63,114,)

Teknisk direktør opprettholder forslag om småbåthavner i samsvar med alternativ 1B. Eventuell utvidelse av Alsvika båthavn nordover mot Hestvika må evt vurderes i kommuneplan, da dette arealet ligger utenfor planområdet for Flekkerøyplanrevisjonen. Utvidelse av Alsvika småbåthavn i sør ble tatt ut etter 1.gangshøring etter anbefaling fra havforskningsinstituttet og fiskeridirektoratet. Kartlegging av biologisk mangfold i sjø viser ut som følge av rik ålegressforekomst.

Teknisk direktør forslår næringsområde og småbåthavn ved Lindebø brygge i samsvar med alternativene 1, 1B, 2 og 3. Det anbefales ikke småbåthavn ved Brattestø i Mæbøsfjorden, jf vurdering under friområde.

Forhold til gjeldende reguleringsplaner (Jf. Uttalelse

nr.8,9,11,15,29,30,31,35,61,66,86,87,89,90,93,96,99,105,111,115,125,155,156,)

I forslag til reguleringsbestemmelser til alternativ 1B §1-Rettsvirkning gjelder *kommunedelplanen foran eldre reguleringsplaner og bebyggelsesplaner der det er motstrid, men slik at denne kommunedelplanens bestemmelser om størrelse og utforming på bygg bare gjelder der slike bestemmelser ikke er fastsatt i reguleringsbestemmelser. Friområde i eldre regulerings- og bebyggelsesplaner skal fortsatt gjelde.* I forslag 4/4B gjelder eldre reguleringsplaner foran kommunedelplanen.

Ulempen med formuleringen i alternativ 4/4B er at planen ikke tar opp i seg de konkrete endringene av eksisterende reguleringsplaner som Flekkerøyplanrevisjonen omhandler og som administrasjonen og den lokale samarbeidsgruppa er enig om. Det gjelder endring av en ubebygget

kolle i reguleringsplan for Døssset og regulerte sjøbuer på kommunal grunn i Alsvika til LNF-område.

Ulempen med formuleringen i alternativ 1B er at planforlaget blir svært detaljrikt for å imøtekomme krav fra grunneiere om at kommunedelplanens arealformål må stemme overens med gjeldende regulering. For å forenkle og skape større klarhet foreslås det at bestemmelsene §1 endres slik:

- *Eldre reguleringsplaner gjelder foran kommunedelplanen med unntak: kommunedelplanens LNF-område overstyrer reguleringsplan for 6/12 m.fl Døssset av 25.01.1995 og Gnr 1, bnr,258, Alsvika av 07.09.1994. Kommunedelplanens bestemmelser om størrelse og utforming på bygg gjelder der slike bestemmelser ikke er fastsatt i reguleringsbestemmelser.*

Forhold til planer under arbeid (Jf. Uttalelse nr.8,49,50,51,52,55,76,114,124,135,163,171,)

Flere av reguleringsplanene som er under arbeid har gått over flere år. Dette kan delvis skyldes at planer i strandsonen er kontroversielle og at det har vært uenighet mellom kommunen og grunneiere om planens innhold. Nasjonal politikk for bygging i strandsonen er innskjerpet de senere årene. Også kommunens politikk er skjerpet jf. kommuneplanens bestemmelser og retningslinjer for strandsonen. I h.h.t planprogrammet for Flekkerøyplanrevisjonen er en av målsettingene for planarbeidet og sikre strandsonen i et langsiktig perspektiv. Det er derfor lite som tyder på at reguleringsplaner som er under arbeid vil være kurante.

For eksempel ble reguleringsplan for Kjære fellesmark i sin tid vedtatt ikke lagt ut til offentlig ettersyn pga høy utnyttelse i standsonen. Bebyggelsen som grunneierne ønsker innerst i Kilen er i strid med viktige interesser for biologisk mang, kulturminner mv jf omtale under friområde. Ny bebyggelse i Grunnevollkilen ligger kun inne i alternativ 4B. Ny bebyggelse i området ivaretar ikke revisjonsarbeidets målsetting om å sikre strandsonen.

Forslag til reguleringsplan for Skudeviga/Torsteinsodde er innarbeidet i alternativ 4B. Torsteinsodden øst i Kjærskilen er et viktig ubebygd landskapselement som fortsatt bør forbli ubebygd. Den store bua, nord for Torsteinsodden, ytterst i Kjærskilen er i dårlig teknisk stand og bør ikke erstattes med nytt bygg.

Avgrensning av reguleringsplanområder (Jf. Uttalelse nr.9,15,33,160,162,)

Samarbeidsgruppa foreslår endring i planalternativ 4 på dette punktet. Gruppa uttaler at reguleringsplanavgrensningene må gripe lenger inn i landskapet bak skibbubebyggelsen, enn i alternativ 4 for at regulering av stiforbindelse, atkomst og parkering kan ivaretas. Foreslår en inndeling tilsvarende den i Alt. 1, 2 og 3 med den forskjell at arealet halveres (i bredderetning). Samarbeidsgruppas forslag er ivaretatt i alternativ 1B. Kap 7.12 i planbeskrivelsen oppdateres i h.h.t ny inndeling av reguleringsplanområdene.

Bestemmelser (Jf. Uttalelse nr.9,15)

Fylkesmannens samfunnsavdeling har juridiske merknader til alle de 4 opprinnelige høringsalternativene. I alternativ 1B er plankartets tittelfelt og bestemmelser endret i samsvar med fylkesmannens juridiske merknader.

Samarbeidsgruppa uttaler at planbestemmelsene i alternativ 1B ikke åpner for å kunne bygge brygger på under 8 lm uten krav til reguleringsplan, altså i strid med politikken forøvrig i kommunen.: I alternativ 1B, §2 - Plankrav er én brygger mindre en 8 meter på bebygd eiendom unntatt fra plankravet. Samarbeidsgruppas merknad til alternativ 1B er ikke korrekt.

Se for øvrig teknisk direktørs forslag til endringer av reguleringsbestemmelsene §1 under "Forhold til eksisterende reguleringsplaner".

Konklusjon - høring

Teknisk direktør anbefaler at høringsalternativ 1B, legges til grunn ved revisjon av kommunedelplan for Flekkerøya, deler av strandsonen.

Plankartet datert 21.04.2009 endres slik:

- Eksisterende fritidsboliger på eiendommene 3/51 på Kjerringodden samt regulerte rorbuer i Holta endres fra bod/lager til fritidsbebyggelse.
- Kyststi i Grønneviga (Kjærskilen) og vest for Meodden (Paulen) tas ut.
- På eiendommen 2/340, 342 og deler av 2/188 i Kvennesviga tas retningslinje "viktige landskaps-, turvegdrag/grøntstruktur der bygge og anleggstiltak ikke bør tillates" ut. Arealformål Lnf-område opprettholdes.
- Byggeområdet på eiendommen 3/104 i Lindebøkilen anbefales utvidet til også å omfatte brygga foran sjøbua.
- Formål på kyststien endres i tittelfeltet fra Arealformål viktige ledd i kommunikasjonssystemet - hovedturveg til streksymbol kyststi.

Planbestemmelsene datert 18.04.2008, foreslås endres slik:

§ 1 Rettsvirkning

Regulerte områder (pbl §20-6, 3. ledd, virkning av kommuneplan).

Kommunedelplanen gjelder foran kommuneplanen av 21.06.2006, del av Flekkerøyplanen av 22.02.1995. *Eldre reguleringsplaner gjelder foran kommunedelplanen med unntak: kommunedelplanens LNF-område overstyrer reguleringsplan for 6/12 m.fl Døssset av 25.01.1995 og Gnr 1, bnr, 258, Alsvika av 07.09.1994. Kommunedelplanens bestemmelser om størrelse og utforming på bygg gjelder der slike bestemmelser ikke er fastsatt i reguleringsbestemmelser.*

ENDELIG PLANFORSLAG

Planområdet omfatter arealer som i Flekkerøyplanen av 1995 er avsatt til "sjørettet virksomhet (skibbuer, brygger)" og tre mindre næringsområder i Mæbøsfjorden med tilgrensede sjøarealer. I revidert plan er arealene inndelt i byggeområde, byggeområdefriområde og LNF-område.

- Eksisterende bygg, med unntak av bygninger godkjent til overnatting i reguleringsplan, noen eldre hytter som ligger for seg sjøl, samt bygninger godkjent til ervervsformål og 2 mindre eiendommer i Holta, er gitt arealformål "annet byggeområde – bod/lager, brygge". Dette gjelder også eksisterende bygninger som ligger spredt, og som i høringsforslag 1-3 var avsatt som LNF-område.
- Bygninger regulert eller godkjent for fiskerformål eller del av reiselivsbygg er gitt arealformål erverv lager eller erverv generelt.
- De tre næringsområdene i Mæbøsfjorden opprettholdt med slikt formål.
- Viktige grøntområde er avsatt til byggeområde - friområde.
- Ubebygde arealer og arealer der eksisterende brygger ligger spredt er lagt ut som LNF-område inndelt i 2 kategorier med og uten retningslinjer.
- Eksisterende sjøbuer som ligger spredt er med 2 unntak (ytterst i Kjærskilen og i Målen) lagt som byggeområde avgrenset i vegglivet.
- Bevaringsverdige bygninger er markert som enkelt bygg eller områder. Markeringen er retningsgivende for framtidig regulering.
- Kyststier anbefales vist med streksymbol som eksisterende og planlagt. Endelig trase skal avklares i reguleringsplan.
- Småbåthavn er visst som eksisterende og framtidige.
- Sjøområdene er gitt arealformål vannareal for allment friluftsliv og vannareal for allment flerbruk.
- Retningsgivende arealer for framtidig regulering, som også omfatter arealer utenfor planområdet, er vist.
- Eldre reguleringsplaner anbefales å gjelde foran kommunedelplanen med unntak: kommunedelplanens LNF-område overstyrer reguleringsplan for 6/12 m.fl Døssset av

25.01.1995 og Gnr 1, bnr,258, Alsvika av 07.09.1994. Kommunedelplanens bestemmelser om størrelse og utforming på bygg gjelder der slike bestemmelser ikke er fastsatt i reguleringsbestemmelser.

Konsekvenser av planforslaget

Konsekvenser av planforslagene er beskrevet i planbeskrivelsen kapitel 6 - Alternative arealformål for eksisterende bygninger – konsekvenser.

Arealformål "*annet byggeområde – bod/lager, brygge*" innebærer at eksisterende bygninger godkjent for beboelse fortsatt kan benyttes til slikt formål. Dersom bygningene brenner ned eller rives kreves det dispensasjon for oppføring av ny fritidsbebyggelse.

Eksisterende bygg som er bygd i strid med byggetillatelse må tilbakeføres og bruken som fritidsbolig må opphøre. Det er kommunen som i h.h.t pbl §113 er myndighet til å gi pålegg om tilbakeføring i samsvar med byggetillatelse og opphør av ulovlig bruk. Slike saker er tidkrevende og krever høy faglig og juridisk kompetanse. I forslag til ny byggesaksdel av plan- og bygningsloven legges det opp til skjerping av tilsyn, bruk av uanhengigkontroll og oppfølging av ulovligheter. Forslaget inneholder også utvidet hjemmel for å kreve gebyr på oppfølging av slike saker.

Allmennheten har større formelle rettigheter med hensyn til sjøbuer og på brygger som ligger i utmark. En forutsetning for at ferdsele skal fungere i praksis er at levegger, utepeiser mv. fjernes og at stier mv skiltes.